

Beslissing

(B)2642

14 september 2023

Beslissing over de vraag tot goedkeuring van het door de NV Balansys ingediende voorstel tot wijziging van de Balanceringscode en het Balanceringsprogramma

Genomen met toepassing van de artikelen 43 en 44, gedragscode aardgas

Niet-vertrouwelijke versie

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE.....	2
INLEIDING	3
LEXICON.....	4
1. WETTELIJK KADER.....	6
1.1. Europees recht	6
1.2. Belgisch recht	7
1.2.1. De Gaswet	7
1.2.2. De Gedragscode aardgas.....	9
1.3. Toetsingscriteria.....	10
1.3.1. Algemeen.....	10
1.3.2. Beslissing ACER Nr. 12/2019 van 16 oktober 2019	11
1.3.3. Goedkeuringscriteria	13
1.3.4. Sectorspecifieke wetgeving.....	13
1.3.5. Het mededingingsrecht	14
1.3.6. Algemene verbintenisrechtelijke regels.....	15
2. ANTECEDENTEN.....	19
2.1. Balanceringsmechanisme balansys	19
2.2. Antecedenten	23
2.3. Raadpleging	25
2.4. Inwerkingtreding van de wijzigingen betreffende de Balanceringscode en het Balanceringsprogramma	28
3. BEOORDELING	29
3.1. Algemeen.....	29
3.2. Balanceringscode voor de zone Belux.....	29
3.2.1. Definities.....	29
3.2.2. Balancing	30
3.3. Balanceringsprogramma	34
4. BESLUIT	35
BIJLAGE 1	36
BIJLAGE 2	37

INLEIDING

De COMMISSIE VOOR DE REGULERING VAN DE ELEKTRICITEIT EN HET GAS (hierna: “CREG”) onderzoekt hierna, op grond van de artikelen 43 en 44, gedragscode aardgas¹, de vraag van de NV Balansys (hierna: “Balansys”) tot goedkeuring van het voorstel tot wijziging van de balanceringscode en het balanceringsprogramma, ingediend bij de CREG in het Frans per brief van 30 augustus 2023 (Bijlage 1 van huidige beslissing).

De aanvraagbrief van Balansys meldt dat over de voorgestelde wijzigingen een openbare raadpleging werd gehouden van 3 april 2023 tot 28 april 2023 (bijlage 2a van huidige beslissing).

Op vraag van de CREG en Institut Luxembourgeois de Régulation (hierna: “ILR”) werd een tweede openbare raadpleging gehouden van 12 juli 2023 tot 16 augustus 2023 (bijlage 2b van huidige beslissing) ingevolge een wijziging aangebracht aan de geconsulteerde balanceringscode en het balanceringsprogramma, om rekening te houden met een commentaar en bedenkingen van marktpartijen geformuleerd tijdens de eerste openbare raadpleging.

Beide consultatieverslagen, gevoegd in bijlage van de aanvraagbrief van Balansys, geven een overzicht van de ter openbare raadpleging voorgelegde documenten, de ontvangen opmerkingen en het antwoord van Balansys (zie bijlage 2 van deze beslissing).

Dit voorstel tot wijziging van de balanceringscode en het balanceringsprogramma heeft betrekking op een aantal clausules in de balanceringscode en het balanceringsprogramma met name:

- de introductie van de begrippen hoofd veroorzaker en minder veroorzaker en
- de wijziging van de berekeningsmethode voor de onbalansheffing door de invoering van een stimulerende factor voor de binnen-de-dag-heffing en de kleine aanpassingen voor hoofd en minder veroorzakers.

Tot slot zijn er enkele tekstuele aanpassingen doorgevoerd om de leesbaarheid van de documenten te verbeteren.

Naast de inleiding en het lexicon bestaat de beslissing uit vier delen, zijnde het wettelijk kader, de antecedenten, de beoordeling van de ingediende documenten en het besluit.

Deze beslissing werd genomen door het Directiecomité van de CREG op zijn vergadering van 14 september 2023.

¹ Beslissing (B)2411 van 31 augustus 2022 betreffende de vaststelling van een gedragscode aardgas
<https://www.creg.be/sites/default/files/assets/Publications/Decisions/B2411Annex1.pdf> ;

LEXICON

'CREG': de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas, met name het federale autonome organisme dat werd opgericht door artikel 23 van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt;

'ILR': Institut Luxembourgeois de Régulation ;

'NRAs' : de CREG en ILR ;

'ACER' : Agentschap voor de samenwerking tussen energieregulators ;

'BA': het balanceringscontract ;

'BC': de balanceringscode voor de zone Belux ;

'BP': het balanceringsprogramma ;

'STA': Standaard Aardgasvervoerscontract;

'ACT': Toegangsreglement voor Aardgasvervoer;

'TP': Aardgasvervoersprogramma;

'SLA': Service Level Agreement

'Creos': Creos Luxembourg SA, beheerder van elektriciteits- en aardgasnetwerken in Luxemburg.

'Fluxys Belgium': de NV Fluxys Belgium;

'Balansys' : Balansys NV opgericht bij notariële akte van 7 mei 2015;

'TSO': Transmissiesysteembeheerder;

'Gaswet': de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen, laatst gewijzigd door de wet van 18 mei 2021;

'Gedragscode aardgas': Beslissing (B)2411 van 31 augustus 2022 betreffende de vaststelling van een gedragscode aardgas;

'Gasrichtlijn 2009/73': Richtlijn 2009/73/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas en tot intrekking van Richtlijn 2003/55/EG;

'Gasrichtlijn 2019/692': Richtlijn (EU) 2019/692 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 tot wijziging van Richtlijn 2009/73/EG betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas;

'Gasverordening 715/2009': Verordening 715/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende de voorwaarden voor de toegang tot de vervoersnetten voor aardgas en tot intrekking van verordening (EG) nr. 1775/2005;

'Verordening 2017/1938': Verordening (EU) 2017/1938 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2017 betreffende maatregelen tot veiligstelling van de gasleveringszekerheid en houdende intrekking van Verordening (EU) nr. 994/2010.

'CMP': Besluit (EU) 2015/715 van de Commissie van 30 april 2015 tot wijziging van bijlage I bij Verordening (EG) nr. 715/2009 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de voorwaarden voor de toegang tot aardgastransmissienetten;

'NC BAL': Verordening (EU) 312/2014 van de Commissie van 26 maart 2014 tot vaststelling van een netcode inzake gasbalancering van transmissienetten;

'NC INT': Verordening (EU) 2015/703 van de Commissie van 30 april 2015 tot vaststelling van een netcode interoperabiliteit en gegevensuitwisseling;

'NC CAM': Verordening (EU) 2017/459 van de Commissie van 16 maart 2017 tot vaststelling van een netcode betreffende capaciteitstoewijzingsmechanismen in gastransmissiesystemen en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 984/2013;

'NC TAR': Verordening (EU) 2017/460 van de Commissie van 16 maart 2017 tot vaststelling van een netcode betreffende geharmoniseerde transmissietariefstructuren voor gas.

1. WETTELIJK KADER

1.1. EUROPEES RECHT

1. Artikel 13.3, van de gasrichtlijn 2009/73 bepaalt dat de door TSOs vastgestelde regels voor het in evenwicht houden van het gastransmissiesysteem, waaronder de regels voor de tarieven die zij hun systeemgebruikers aanrekenen voor verstoring van de energiebalans, objectief, transparant en niet-discriminerend zijn. De voorwaarden, met inbegrip van de regels en tarieven, voor het verlenen van dergelijke diensten door TSOs worden volgens een methode, die in overeenstemming is met artikel 41, lid 6, vastgesteld op een niet-discriminerende wijze die de kostprijs weerspiegelt. De voorwaarden worden gepubliceerd.

2. Artikel 41.6, b) van de gasrichtlijn 2009/73 bepaalt dat de regulerende instanties bevoegd zijn om ten minste de methodes voor het berekenen of tot stand komen van de volgende voorwaarden vast te stellen of voldoende ruim vóór hun inwerkingtreding goed te keuren, meer bepaald de verstrekking van balanceringsdiensten, die zo economisch mogelijk worden uitgevoerd en passende stimuleringsmaatregelen bieden voor netwerkgebruikers om hun input en output op elkaar af te stemmen. De balanceringsdiensten worden op billijke en niet-discriminerende wijze verstrekt en zijn gebaseerd op objectieve criteria.

3. Artikel 41.8, van de gasrichtlijn 2009/73 vervolgt dat bij de vaststelling of goedkeuring van de balanceringsdiensten de regulerende instanties ervoor zorgen dat de transmissie- en distributiesysteembeheerders passende stimulansen krijgen, zowel op korte als op lange termijn, om de efficiëntie te verbeteren, de marktintegratie en de leverings- en voorzieningszekerheid te versterken en verwante onderzoeksactiviteiten te ondersteunen.

4. Artikel 12.4, van de gasverordening 715/2009 bepaalt dat de TSOs de integratie van balanceringsmechanismen bevorderen.

5. Artikel 13.2, van de gasverordening 715/2009 vervolgt dat indien de balanceringsmechanismen de handel tussen transmissiesystemen zouden belemmeren, streven de TSOs onverminderd artikel 41, lid 6, van gasrichtlijn 2009/73 actief naar de convergentie van de balanceringsmechanismen.

6. Artikel 18, voorlaatste lid, van de gasverordening 715/2009 verplicht de TSOs de getroffen maatregelen, de gemaakte kosten en de gegenereerde opbrengsten in verband met de balanceringsmechanismen van het systeem te publiceren.

7. Artikel 21.2, van de gasverordening 715/2009 bepaalt verder dat om de balanceringsgebruikers in staat te stellen tijdig corrigerende maatregelen te nemen, de TSOs voldoende, tijdige en betrouwbare online-informatie verstrekken over de balanceringsstatus van de balanceringsgebruikers. Art 21.4 van de gasverordening 715/2009 voegt hieraan toe dat de lidstaten erop toezien dat de TSOs streven naar harmonisatie van de balanceringsstelsels en naar een stroomlijning van de structuren en de niveaus van de balanceringsstarieven om de handel in gas te bevorderen.

8. Verder bepaalt artikel 4.4, van de NC BAL dat in een balanceringszone waar meerdere TSOs actief zijn, de NC BAL van toepassing is op alle TSOs binnen die balanceringszone. Wanneer de verantwoordelijkheid voor het in balans houden van hun transmissienetten aan een entiteit is overgedragen, is deze verordening van toepassing op die entiteit voor zover bepaald in de toepasselijke nationale regelgeving².

² Gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 16 juli 2015

1.2. BELGISCH RECHT

1.2.1. De Gaswet

9. De gaswet werd bij wet van 8 juli 2015 aangepast³. Een Afdeling III. Gemeenschappelijke balancerings-onderneming, werd in Hoofdstuk IV – Rechten en verplichtingen van de houder van een vervoersvergunning en van de beheerders, van de gaswet ingevoegd.

10. Artikel 15/2quater, § 1, van de gaswet bepaalt:

“§ 1. In het geval dat de beheerder van het aardgasvervoersnet het beheer voor het in evenwicht houden van het aardgasvervoersnet aan een gemeenschappelijke onderneming overdraagt, overeenkomstig artikel 15/2bis, blijft de beheerder van het aardgasvervoersnet verantwoordelijk voor de systeemintegriteit en het operationeel beheer van zijn net inbegrepen de incidenten en de noodsituaties, waarvoor hij de specifieke maatregelen ten uitvoer legt die voorzien zijn in deze wet, de Verordening (EU) nr. 994/2010 en de uitvoeringsbesluiten. “

11. Op de gemeenschappelijke onderneming zijn van toepassing: de NC BAL, evenals alle bepalingen van de gaswet en haar uitvoeringsbesluiten die verband houden met balanceringsactiviteiten van de gemeenschappelijke onderneming als bedoeld in artikel 15/2bis, van de gaswet, voor zover deze niet strijdig zijn met de NC BAL (Artikel 15/2quinquies, §1, van de gaswet). Zijn ook van toepassing op de gemeenschappelijke onderneming in het bijzonder de artikelen 15/16, 15/18, 15/18bis, 15/20, 15/20bis, 15/21, 15/22, 18, 19, 19bis, 20, 20/1, 20/1bis, 20/2 en 23, van de gaswet (Artikel 15/2quinquies, §1, van de gaswet).

12. Artikel 15/2quinquies, §2, van de gaswet bepaalt verder dat:

“§ 2. De Commissie is, ten aanzien van de gemeenschappelijke onderneming, als bedoeld in artikel 15/2bis, bevoegd voor de uitvoering van de taken opgenoemd in artikel 15/14, § 2, tweede lid, met uitzondering van punten 26°, 30°, 31°, 32° en 33°, voor zover zij verband houden met balanceringsactiviteiten uit te voeren door de gemeenschappelijke onderneming.

De Commissie bekrachtigt, op voorstel van de gemeenschappelijke onderneming:

1° het balanceringscontract en, in voorkomend geval, de balanceringscode die de rechten en verplichtingen van de gemeenschappelijke onderneming en de netgebruikers in het kader van de balanceringsactiviteit beheerst.

Het balanceringscontract en, in voorkomend geval, de balanceringscode bevatten in elk geval op gedetailleerde wijze:

a) de definities van de in het balanceringscontract gebruikte terminologie;

b) het voorwerp van het balanceringscontract;

c) de voorwaarden waaraan de balanceringsactiviteit door de gemeenschappelijke onderneming geleverd wordt;

d) de rechten en plichten verbonden aan de geleverde balanceringsactiviteit;

e) de facturatie en betalingsmodaliteiten;

f) de financiële garanties en andere waarborgen;

³ Wet van 8 juli 2015, gepubliceerd in het Staatsblad op 16 juli 2015

g) de bepalingen inzake de aansprakelijkheid van de gemeenschappelijke onderneming en de netgebruikers;

h) de impact van situaties van overmacht op de rechten en plichten van de partijen;

i) de bepalingen in verband met de verhandelbaarheid en overdracht van het balanceringscontract;

j) de duur van het balanceringscontract;

k) de bepalingen inzake opschorting en opzeg van het balanceringscontract, met uitzondering van uitdrukkelijk ontbindende bedingen in hoofde van de gemeenschappelijke onderneming;

l) overeengekomen vormen inzake kennisgevingen tussen partijen;

m) de bepalingen die van toepassing zijn wanneer de netgebruiker foutieve en onvolledige informatie geeft;

n) het stelsel van geschillenregeling;

o) het toepasselijke recht;

p) de regels en procedures die van toepassing zijn op de geïntegreerde balanceringszone en het balanceringsmodel.

2° het balanceringsprogramma, dat het balanceringsmodel beschrijft;

3° de balanceringsstarieven.

Het voorstel van het balanceringscontract, van het balanceringsprogramma en van de balanceringscode, evenals de eventuele wijzigingen ervan, worden door de gemeenschappelijke onderneming opgesteld na raadpleging door deze laatste van de netgebruikers. Daartoe richt de gemeenschappelijke onderneming een overlegstructuur op binnen dewelke zij de netgebruikers kan ontmoeten. De gemeenschappelijke onderneming stelt een verslag op over de raadpleging dat zij toevoegt aan de documenten die ter goedkeuring worden voorgelegd. Voor zover dat de gemeenschappelijke onderneming nog niet zou zijn opgericht ten tijde van de eerste raadpleging van de netgebruikers inzake het balanceringscontract, het balanceringsprogramma en de balanceringscode, zal deze raadpleging worden uitgevoerd door de beheerder van het aardgasvervoersnet. De CREG kan, rekening houdend met gewijzigde marktomstandigheden, met inbegrip van nieuwe of gewijzigde wet- of regelgeving, en/of met haar evaluatie van de marktwerking, de gemeenschappelijke onderneming de opdracht geven het goedgekeurde balanceringscontract, het balanceringsprogramma en de balanceringscode aan te passen en daartoe een voorstel tot wijziging ter goedkeuring voor te leggen aan haar.”

13. Artikel 15/2quinquies, §3, van de gaswet tot slot, stelt dat:

“§ 3. Wanneer een balanceringszone de grenzen van België overschrijdt, werkt de Commissie onderling samen met ACER en met de regulerende instanties van de betrokken lidstaten om toezicht te houden op het in evenwicht houden van deze balanceringszone.

De Commissie en de bevoegde regulerende instanties van de andere betrokken lidstaten kunnen een akkoord afsluiten in toepassing van artikel 15/14quater, § 1, vierde lid, met het oog op de regulering van de voornoemde gemeenschappelijke onderneming.”

1.2.2. De Gedragscode aardgas

14. Artikel 15/5undecies, van de gaswet, werd bij wet van 21 juli 2021⁴ aangepast dat bepaalt:

"§ 1 Na raadpleging van de netgebruikers en van de netbeheerder, stelt de commissie een gedragscode vast met betrekking tot het beheer van het aardgasvervoersnet en in het bijzonder met betrekking tot:

1° de voorwaarden voor de aansluiting op het vervoersnet en voor de toegang ertoe, alsook voor de toegang tot de opslaginstallatie voor aardgas en tot de LNG-installatie;

2° de voorwaarden inzake de verstrekking van balanceringsdiensten;

3° de voorwaarden inzake de toegang tot grensoverschrijdende infrastructuur, inclusief de procedures voor de toewijzing van capaciteit en congestiebeheer.

De gedragscode bepaalt:

1° de procedures en regels inzake de indiening en de behandeling van de aanvraag van aansluiting en van toegang tot het net;

2° de gegevens die de gebruikers van het aardgasvervoersnet, de opslaginstallatie voor aardgas en de LNG-installatie aan de beheerder van het aardgasvervoersnet, aan de beheerder van de opslaginstallatie voor aardgas en aan de beheerder van de LNG-installatie moeten verstrekken;

3° de voorzorgsmaatregelen die de beheerder van het aardgasvervoersnet, de beheerder van de opslaginstallatie voor aardgas en de beheerder van de LNG-installatie dienen te nemen om de vertrouwelijkheid van de commerciële gegevens met betrekking tot de gebruikers van het aardgasvervoersnet, de opslaginstallatie voor aardgas of de LNG-installatie te beschermen;

4° de termijnen waarbinnen de beheerder van het aardgasvervoersnet, de beheerder van de opslaginstallatie voor aardgas en de beheerder van de LNG-installatie moeten antwoorden op de aanvragen om toe te treden [2 en aan te sluiten op]2 tot hun net en hun installatie;

5° de maatregelen om elke discriminatie tussen gebruikers of categorieën gebruikers van het aardgasvervoersnet, de opslaginstallatie voor aardgas of de LNG-installatie te vermijden;

7° de basisbeginselen met betrekking tot de rechten en verplichtingen van, enerzijds, de beheerder van het aardgasvervoersnet, de beheerder van de opslaginstallatie voor aardgas en de beheerder van de LNG-installatie, en, anderzijds, de gebruikers voor de toegang tot [2 en de aansluiting op]2 het aardgasvervoersnet, de opslaginstallatie voor aardgas of de LNG-installatie;

8° de basisbeginselen met betrekking tot facturering die verband houdt met aansluiting op en toegang tot het vervoersnet;

9° de basisbeginselen met betrekking tot de rechten en verplichtingen van, enerzijds, de beheerder van het aardgasvervoersnet, de beheerder van de opslaginstallatie voor aardgas en de beheerder van de LNG-installatie en, anderzijds, de gebruikers van het desbetreffende aardgasvervoersnet, van de opslaginstallatie voor aardgas of van de LNG-installatie inzake het gebruik ervan en meer bepaald, inzake onderhandelingen over de toegang tot vervoer, over het congestiebeheer en over de publicatie van informatie;

10° maatregelen die in het verbintenissenprogramma moeten worden opgenomen om te waarborgen dat ieder discriminerend gedrag is uitgesloten en om te voorzien in een adequaat toezicht op de naleving ervan. Het programma bevat de specifieke verplichtingen van de werknemers ter verwezenlijking van die doelstelling. De persoon of instantie die verantwoordelijk is voor het toezicht op het verbintenissenprogramma dient bij de Commissie jaarlijks een verslag in waarin de genomen maatregelen worden uiteengezet. Dit verslag wordt gepubliceerd;

⁴ Wet van 21 juli 2021, gepubliceerd in het Staatsblad van 3 september 2021

11° de vereisten inzake onafhankelijkheid van het personeel van de beheerders ten opzichte van de producenten, distributeurs, leveranciers en tussenpersonen.

12° de regels en de organisatie van de secundaire markt waarvan sprake in artikel 15/1, § 1, 9°bis;

13° de basisprincipes betreffende de organisatie van de toegang tot de hubs.

De toekenning en het behoud van elke vervoers- of leveringsvergunning zijn onderworpen aan het naleven van de gedragscode.”

15. Bij beslissing van (B)2411 van 31 augustus 2022 heeft de CREG een Gedragscode aardgas vastgesteld⁵.

Naast de algemene bepalingen, bedoeld in Hoofdstuk 2, Deel I van de Gedragscode aardgas, gelden ook de specifieke bepalingen, bedoeld in Hoofdstuk 7, van Deel II. van de Gedragscode aardgas, meer specifiek de artikelen 120 voor het BA; 121 voor de BC en 122 voor het BP.

De rechten en plichten van Balansys staan vermeld in de artikelen 123 en 124, van de Gedragscode aardgas, terwijl deze van de balancerings-gebruikers vermeld staan in artikel 125, van de Gedragscode aardgas.

1.3. TOETSINGSCRITERIA

1.3.1. Algemeen

16. In geval van een goedkeuringsbevoegdheid gaat de goedkeurende overheid na of de goed te keuren akte regelmatig en conform is met het algemeen belang.

17. Een akte is niet strijdig met enige rechtsregel indien zij overeenstemt met de Europese en nationale wetgeving. Zodoende is de CREG via haar goedkeuringsbevoegdheid belast toe te zien dat het BA, de BC en het BP in overeenstemming zijn met de vigerende wetgeving, in de eerste plaats met de (hogere) sectorspecifieke wetgeving.

18. De CREG dient er ook voor te zorgen dat het recht van toegang tot het vervoersnet, waarvan het op de markt gebaseerd balanceringsregime een onderdeel van is, en de wettelijke regels die dit recht van toegang reguleren, worden aangevuld op een manier dat aan elke balancerings-gebruiker zijn recht van toegang tot het vervoersnet effectief gegarandeerd wordt en blijft.

19. De CREG zal hierbij in het bijzonder nagaan of het BA, de BC en het BP van Balansys de toegang tot het aardgasvervoersnet van Fluxys Belgium niet belemmert - en zodoende artikel 15/7, van de gaswet gerespecteerd blijft. Dat ook de veiligheid, betrouwbaarheid en efficiëntie van het aardgasvervoersnet van Fluxys Belgium en van de aangrenzende vervoersnetten niet in gevaar wordt gebracht - en zodoende naar analogie in overeenstemming is met de verplichtingen van de beheerder van het aardgasvervoersnet, bedoeld in artikel 15/1, §1, 1° en 2°, van de gaswet, volgens hetwelk de beheerder van het aardgasvervoersnet zijn vervoersinstallaties dient te exploiteren, te onderhouden en te ontwikkelen op economisch aanvaardbare, veilige, betrouwbare en efficiënte wijze.

20. De vrije toegang tot het vervoersnet is essentieel voor de vrijmaking van de aardgasmarkt en derhalve van openbare orde. Het recht van toegang tot de vervoersnetten is één van de basispijlers van de liberalisering van de aardgasmarkt. Voor een grotere marktintegratie is het van belang dat regels inzake gasbalancing van vervoersnetten de handel in gas tussen balanceringszones vergemakkelijkt, wat bijdraagt tot de ontwikkeling van marktliquiditeit.

⁵ <https://www.creg.be/nl/professionals/toegang-tot-het-net/creg-gedragscodes>

21. De Gasverordening 715/2009 heeft, met het oog op een goede werking van de interne gasmarkt, niet-discriminerende regels vastgesteld betreffende de toegang tot de aardgasvervoersnetten⁶. Met op de markt gebaseerde balanceringsregels worden balancerings-gebruikers er financieel toe aangespoord om hun balanceringsportfolio's in balans te brengen met kostengeoriënteerde onbalansheffingen.

22. Balancerings-gebruikers hebben de verantwoordelijkheid om hun invoedingen in balans te brengen met hun onttrekkingen aan de hand van de balanceringsregels die zijn opgesteld ter bevordering van een korte-termijn groothandelsmarkt voor gas en van handelsplatforms waarmee de handel in gas tussen balancerings-gebruikers en de TSOs wordt vergemakkelijkt.

23. De op de markt gebaseerd balanceringsregime vereist ook minimumeisen voor de verstrekking van informatie zodat balancerings-gebruikers hun balanceringsportfolio's in balans kunnen brengen. Ter ondersteuning van het systeem van dagbalancing moeten dan ook informatiestromen verstrekt waarmee de balancerings-gebruiker zijn risico's en mogelijkheden op kostenefficiënte wijze kan beheren.

24. Ter bescherming van commercieel gevoelige informatie moeten TSOs en dus ook Balansys de vertrouwelijkheid van gegevens die zij door voor de tenuitvoerlegging van de op de markt gebaseerd balanceringsregime aan hen zijn verstrekt waarborgen. Zij mogen deze gegevens niet doorgeven aan derden, ook niet gedeeltelijk, tenzij zij hiertoe wettelijk gemachtigd zijn.

25. In haar onderzoek acht de CREG het ook belangrijk om rekening te houden met: het nalevingsprogramma van Balansys, dat door ACER werd goedgekeurd⁷, de 'Inter-TSO-overeenkomst' afgesloten tussen Fluxys Belgium en Creos naar aanleiding van de oprichting van Balansys en de 'SLAs' en de beslissing 2047⁸ goedgekeurd door de CREG op 23 januari 2020.

1.3.2. Beslissing ACER Nr. 12/2019 van 16 oktober 2019

26. Naar aanleiding van de goedkeuring van het nalevingsprogramma van Balansys door ACER, heeft ACER in haar beslissing Nr. 12/2019 van 16 oktober 2019 in paragraaf 62 gesteld [vrij vertaald naar het Nederlands]:

"De aandeelhouders-TSO's van Balansys NV hebben aangegeven bereid te zijn de aandeelhoudersovereenkomst (Belux Integration Agreement) aan te passen om het gelijktijdig aansprakelijk en verantwoordelijk zijn van de TSO's en Balansys S.A. voor de commerciële balanceringsverplichtingen te erkennen. Volgens hun voorstel zou een clause worden toegevoegd waarin wordt bevestigd dat "Balansys en de partijen (in hun hoedanigheid van aangewezen transmissiesysteembeheerders) gelijktijdig aansprakelijk en verantwoordelijk zijn voor de goede uitvoering van de aan Balansys gedelegeerde taken". Hoewel een dergelijke gewijzigde aandeelhoudersovereenkomst mogelijk geen directe rechtsgrond biedt voor de NRA's en netgebruikers om gerechtelijke stappen tegen de TSO's te initiëren, toont het wel aan dat de TSO's erkennen dat zij verantwoordelijk blijven voor de naleving van de gedelegeerde balanceringsverplichtingen op grond van EU-wetgeving die door de NRA's en netgebruikers tegen de TSO's kan worden ingeroepen." (Bijlage IV)

⁶ Het principe van niet-discriminatie vloeit rechtstreeks voort uit artikel 16(3), van de gasverordening 715/2009, zeggende dat: "TSOs implementeren en publiceren niet-discriminerende en transparante procedures voor congestiebeheer die de grensoverschrijdende uitwisseling van gas op niet-discriminerende basis bevorderen, waarbij de beginselen van non-discriminatie en vrije concurrentie worden gerespecteerd."

⁷ Decision no 12/2019 of the European Union Agency for the Cooperation of Energy Regulators of 16 October 2019 on the compliance programme proposed by Balansys SA.

⁸ Beslissing (B)2047 van 23 januari 2020 over de aanvraag van de NV Fluxys Belgium tot goedkeuring van het gewijzigde Standaard Aardgasvervoerscontract, Toegangsreglement voor aardgasvervoer en Aardgasvervoersprogramma.

27. Het gelijktijdig aansprakelijk en verantwoordelijk zijn van beide TSOs (Fluxys Belgium en Creos) enerzijds en Balansys anderzijds voor de goede uitvoering van de aan Balansys gedelegeerde taken betekent dat in geval van een wettelijke of contractuele en/of buitencontractuele inbreuk door Balansys de regulerende instanties en de balancerings-gebruikers zowel de TSOs als Balansys gelijktijdig aansprakelijk en verantwoordelijk kunnen stellen.

28. Gelijktijdig aansprakelijk en verantwoordelijk zijn, komt neer op hoofdelijke algehele gehoudenheid. Volgens artikel 1200, van het oud Burgerlijk Wetboek (artikel 5.160, § 1 en 5.161, van het nieuw Burgerlijk Wetboek) is er sprake van hoofdelijke algehele gehoudenheid tussen de schuldenaars "*wanneer zij verplicht zijn tot een en dezelfde zaak, zodat ieder voor het geheel kan worden aangesproken, en de betaling door een van hen gedaan, de overige schuldenaars jegens de schuldeiser bevrijdt.*"

Hoofdelijke algehele gehoudenheid dat niet van rechtswege voortvloeit uit een bepaling van de wet, wordt niet vermoed. Het moet dus uitdrukkelijk contractueel bedongen.

De erkenning van de hoofdelijke algehele aansprakelijkheid opgenomen in de aandeelhoudersovereenkomst afgesloten tussen Fluxys Belgium en Creos maar is niet tegenstelbaar aan Balansys, de balancerings-gebruikers en de CREG om redenen dat zij geen contractspartij zijn van de aandeelhoudersovereenkomst.

29. Het Derde Energiepakket (Gasrichtlijn 2009/73, Gasverordening 715/2009 en de NC BAL) stelt uitdrukkelijk dat commerciële balancering een TSO-taak is. Delegatie van deze TSO-taak aan een derde entiteit betekent niet dat de TSO niet langer meer verantwoordelijk zou zijn voor deze TSO-taak, dan tenzij de derde entiteit op haar beurt gecertificeerd is als TSO.

De gaswetswijziging van 21 juli 2021 laat delegatie van commerciële balancering aan een derde entiteit toe. Aangezien de derde entiteit niet gecertificeerd is, blijft Fluxys Belgium als delegerende entiteit verantwoordelijk voor commerciële balancering.

Voorgaande wordt eveneens bevestigd in de beslissing van ACER Nr. 12/2019 van 16 oktober 2019, meer bepaald in de paragrafen 41, 46 en 47, 49 tot en met 51.

Ten aanzien van de balancerings-gebruikers kan de hoofdelijke algehele aansprakelijkheid enkel voortvloeien wanneer zo'n beding uitdrukkelijk is opgenomen in een overeenkomst.

In het voorstel tot wijziging van het STA van de Fluxys Belgium, heeft Fluxys Belgium per mail van 6 januari 2020 voorgesteld om aan artikel 6 van het Corpus van het STA volgende zin toe te voegen: [vrij vertaald naar het Nederlands] "*De transmissiesysteembeheerder blijft gelijktijdig aansprakelijk met de balanceringsoperator en verantwoordelijk voor de goede uitvoering van de taken die aan de balanceringsoperator worden gedelegeerd binnen de limieten die zijn vastgesteld in het balanceringscontract.*"

Hieruit vloeit duidelijk voort dat Fluxys Belgium zich hoofdelijk geheel samen met Balansys verantwoordelijk blijft voor commerciële balancering zoals vastgesteld in het BA.

De aansprakelijkheid van Balansys op haar beurt steunt zich op het BA dat de balancerings-gebruiker met Balansys afsluit. Het BA vindt geen toepassing zolang de balancerings-gebruiker met Fluxys Belgium geen STA heeft ondertekend en met toepassing van de STA diensten heeft gereserveerd. Bijgevolg, is het voorzien van zo'n conventioneel beding in de STA voldoende om de hoofdelijke en algehele aansprakelijkheid van Fluxys Belgium en Balansys voor commerciële balancering te laten gelden.

1.3.3. Goedkeuringscriteria

30. Als administratieve overheid heeft de CREG de taak het algemeen belang te behartigen. Het algemeen belang is een essentieel toetsingscriterium voor de CREG om te bepalen of het voorgestelde BA, de BC en het BP al dan niet haar goedkeuring kan wegdragen.

Het algemeen belang is een ruim begrip. Voor de toepassing hiervan interpreteert de CREG dit begrip door te verwijzen naar ten minste alle rechtsregels die van openbare orde zijn, waaronder in ieder geval de sectorspecifieke wetgeving en het mededingingsrecht. Daarnaast moeten ook deze regels die louter contractueel van aard zijn in overeenstemming zijn met het algemeen belang door een juist evenwicht te vinden tussen Balansys en de balancerings-gebruiker in hun contractuele relatie. Deze contractuele relatie is immers geen resultaat van een onderhandeling, maar betreft voor de balancerings-gebruiker een toetredingscontract.

1.3.4. Sectorspecifieke wetgeving

31. De sectorspecifieke wetgeving die de CREG begrijpt onder het begrip “algemeen belang” omvat alle regels van openbare orde. Het betreft bijgevolg het recht van toegang tot de vervoersnetten, waarvan commerciële balancerings een onderdeel van is, en de regulering van de vervoerstarieven (zie hierboven).

Onverminderd het openbare orde karakter van de regulering van de tarieven met betrekking tot de vervoersnetten en de Gedragscode aardgas, dient er ook op gewezen te worden dat het tot de algemene taak van de CREG behoort om toezicht en controle uit te oefenen op de toepassing van de wetten en reglementen die de sectorspecifieke regelgeving inzake aardgas betreffen (artikel 15/14, §2, van de gaswet). Deze controletaak kent als sanctie die de CREG eventueel kan opleggen, het opleggen van administratieve geldboetes nadat de CREG een overtreding van de sectorspecifieke rechtsregels heeft vastgesteld (artikel 20/2, van de gaswet). Dankzij de goedkeuringsbevoegdheid van de CREG voorzien in de Gaswet en de Gedragscode aardgas hoeft de CREG niet onmiddellijk artikel 20/2 van de gaswet in werking te stellen, maar kan zij, indien dit nodig blijkt, eerst de onwettige voorwaarden van de contracten weren en de beheerder uitnodigen de nodige aanpassingen te doen.

32. Verder, stelt artikel 14, van de Gasverordening 715/2009 dat TSOs:

- a) waarborgen dat zij op niet-discriminerende basis diensten aan alle netgebruikers aanbieden;
- b) zowel vaste als afschakelbare derdentoegangsdiensten aanbieden. De prijs van afschakelbare capaciteit is een afspiegeling van de waarschijnlijkheid van afschakeling;
- c) netgebruikers zowel lange- als kortetermijndiensten aanbieden;

Wanneer in verband met punt c) van de eerste alinea een TSO dezelfde dienst aan meerdere afnemers aanbiedt, geschiedt dit onder gelijkwaardige contractuele voorwaarden, met gebruikmaking van geharmoniseerde transportcontracten of een door de bevoegde instantie volgens de procedure van artikel 41 van Gasrichtlijn goedgekeurde gemeenschappelijke netcode.

33. Transportcontracten met niet-standaardaanvangsdata of van een kortere duur dan een standaard-transportcontract van een jaar, resulteren niet in willekeurig hogere of lagere tarieven die niet de marktwaarde van de dienst weerspiegelen overeenkomstig de in artikel 13, lid 1, van de Gasverordening 715/2009 vermelde principes.

34. Tot slot, en zo nodig, kunnen derdentoegangsdiensten afhankelijk worden gesteld van passende garanties van netgebruikers wat hun kredietwaardigheid betreft. Zulke garanties mogen geen oneerlijke marktbelemmering vormen en moeten niet-discriminerend, transparant en evenredig zijn.

35. Ieder van deze toegangsregels vinden rechtstreeks toepassing op het Belgisch intern recht en reguleren de toegang tot de aardgasvervoersinstallatie, waardoor deze regels ook van openbare orde zijn.

Hetzelfde geldt voor de beginselen inzake transparantievereisten voorzien in artikel 18, van de Gasverordening 715/2009.

1.3.5. Het mededingingsrecht

36. In het kader van de liberalisering van de gasmarkt houdt het nastreven van het algemeen belang onder meer het creëren van een effectieve vrije mededinging en het waken over het goed functioneren van de markt in (dit in het uiteindelijke belang van de particuliere consument en van de diverse concurrenten op de markt). Daarbij dient erover gewaakt te worden dat een onderneming die een economische machtspositie bekleedt, geen inbreuk maakt op het algemeen belang door het opleggen van onbillijke voorwaarden aan zijn medecontractanten die de normale werking van de mededinging verhinderen of beperken.

Het creëren van en waken over een effectieve vrije mededinging in het algemeen belang, strekt verder dan enkel het verzekeren van de vrije toegang tot de vervoersnetten. De vrije toegang tot de vervoersnetten is weliswaar een essentiële maar op zich geen voldoende voorwaarde voor het verzekeren van een daadwerkelijke mededinging op de gasmarkt. Er dient dan ook over gewaakt te worden dat geen enkele van de algemene voorwaarden die de systeembeheerder voorstelt, de normale werking van de mededinging zou verhinderen of beperken.

Voorts moet erop gewezen worden dat het tot stand brengen van een dergelijke effectieve mededinging niet beperkt is tot de markt voor de levering van aardgas aan klanten, maar alle markten van de gasector betreft (zoals bijvoorbeeld ook de markt voor de trading van aardgas). Er kan dan ook evenmin toegelaten worden dat de systeembeheerder onredelijke, onbillijke, onevenwichtige of disproportionele algemene voorwaarden zou toepassen die de normale werking van de mededinging op een verbonden of naburige markt zou verhinderen of beperken.

37. Artikel IV.2 van het Wetboek van economisch recht, evenals artikel 102 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) verbieden ondernemingen immers om misbruik te maken van hun machtspositie op de betrokken Belgische markt of op een wezenlijk deel ervan.

38. De wettelijke monopolypositie van Balansys begrenst, ingevolge de opdrachten die haar door de wetgever zijn toevertrouwd in het algemeen belang, samen met de bijzondere verantwoordelijkheid dat overeenkomstig het mededingingsrecht rust op elke onderneming met een dominante of monopolypositie, de vrijheid van handel en nijverheid.

Het Hof van Justitie van de Europese Unie is van oordeel dat een onderneming die een monopolypositie heeft, kan worden beschouwd als zijnde een onderneming met een dominante positie⁹. Balancerings-gebruikers in België hebben in casu geen ander alternatief dan zich tot Balansys te richten voor het het in evenwicht houden van hun portefeuille.

Het bestaan van een machtspositie is niet als dusdanig verboden. Het verbod is enkel gerechtvaardigd als de marktmacht die uit deze positie voortvloeit, de mededinging op significante en duurzame wijze aantast. Het misbruik van machtspositie kan verschillende courante vormen aannemen zoals het

⁹ HvJEG., 23 april 1991, Zaak nr. C-41/90, Klaus Höfner en Fritz Eser c/ Macrotron GmbH, Rec., 1991, p. I-01979.

opleggen van onbillijke contractuele voorwaarden en de discriminatie tussen handelspartners door het toepassen van ongelijke voorwaarden voor gelijkwaardige prestaties.

Het opnemen van clausules in het BA die onbillijk zijn, namelijk clausules die de medecontractant van Balansys niet zou hebben aanvaard onder normale mededingingsvoorwaarden, zijn ongeoorloofd en kunnen niet worden aanvaard. Dergelijke clausules dienen beschouwd te worden als zijnde misbruik van de dominante positie in hoofde van Balansys.

1.3.6. Algemene verbintenisrechtelijke regels

1.3.6.1. Nieuw Burgerlijk Wetboek

39. Het Burgerlijk Wetboek werd grondig hervormd en zal op termijn uit 10 boeken bestaan. De stand van zaken op datum van huidige beslissing en voor zover van belang voor het onderwerp van huidige beslissing kan als volgt worden weergegeven:

Boek 1: Algemene bepalingen: De wet van 28 april 2022 houdende boek 1 'Algemene bepalingen' van het Burgerlijk Wetboek werd bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad op 1 juli 2022. De wet is in werking getreden op 1 januari 2023 (de eerste dag van de zesde maand na die waarin ze is bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad)¹⁰.

Artikel 3 van voormelde wet bepaalt: *“De bepalingen van boek 1 van het Burgerlijk Wetboek zijn van toepassing op alle rechtshandelingen en rechtsfeiten die hebben plaatsgevonden na de inwerkingtreding van deze wet.*

Tenzij partijen anders zijn overeengekomen, zijn die niet van toepassing en blijven de vorige regels van toepassing:

1° op de toekomstige gevolgen van rechtshandelingen en rechtsfeiten die hebben plaatsgevonden voor de inwerkingtreding van deze wet;

2° in afwijking van het eerste lid, op rechtshandelingen en rechtsfeiten die hebben plaatsgevonden na de inwerkingtreding van deze wet die betrekking hebben op een verbintenis ontstaan uit een rechtshandeling of rechtsfeit dat heeft plaatsgevonden voor de inwerkingtreding van deze wet.”

Boek 5: Verbintenissen: De wet van 28 april 2022 houdende invoering van boek 5 'Verbintenissen' van het Burgerlijk Wetboek werd bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad op 1 juli 2022. De wet is in werking getreden op 1 januari 2023 (de eerste dag van de zesde maand na die waarin ze is bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad)¹¹.

40. Artikel 64 van voormelde wet bepaalt: *“De bepalingen van boek 5 van het Burgerlijk Wetboek zijn van toepassing op alle rechtshandelingen en rechtsfeiten die hebben plaatsgevonden na de inwerkingtreding van deze wet.*

Tenzij partijen anders zijn overeengekomen, zijn die bepalingen niet van toepassing en blijven de vorige regels van toepassing:

1° op de toekomstige gevolgen van rechtshandelingen en rechtsfeiten die hebben plaatsgevonden voor de inwerkingtreding van deze wet;

¹⁰ https://www.ejustice.just.fgov.be/cgi/article_body.pl?language=nl&pub_date=2022-07-01&caller=list&numac=2022032057

¹¹ https://www.ejustice.just.fgov.be/cgi/article_body.pl?language=nl&pub_date=2022-07-01&caller=list&numac=2022032058

2° in afwijking van het eerste lid, op rechtshandelingen en rechtsfeiten die hebben plaatsgevonden na de inwerkingtreding van deze wet die betrekking hebben op een verbintenis ontstaan uit een rechtshandeling of rechtsfeit dat heeft plaatsgevonden voor de inwerkingtreding van deze wet.”

Boek 6: Buitencontractuele aansprakelijkheid: De Commissie voor de hervorming van het aansprakelijkheidsrecht heeft eveneens een voorontwerp van wet houdende invoering van de bepalingen betreffende buitencontractuele aansprakelijkheid in het Burgerlijk Wetboek en een memorie van toelichting uitgewerkt. De werkzaamheden van de Commissie voor de hervorming van het aansprakelijkheidsrecht worden voortgezet. Die teksten zijn dus nog niet goedgekeurd in de ministerraad.

Boek 7: Bijzondere overeenkomsten: De Commissie voor de hervorming van het overeenkomstenrecht zet haar werkzaamheden verder.

Boek 8: Bewijs: De wet van 13 april 2019 tot invoering van het (nieuwe) Burgerlijk Wetboek en tot invoering van boek 8 'Bewijs' in dat Wetboek is in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt en is op 1 november 2020 in werking getreden¹².

Boek 9: Zekerheden: De Commissie voor de hervorming van het recht betreffende de zekerheden zet haar werkzaamheden verder. Er werd eveneens een Commissie voor de hervorming van het hypotheekrecht opgericht. Zij zet haar werkzaamheden verder.

Boek 10: Verjaring: De Commissie voor de hervorming van het verjaringsrecht zet haar werkzaamheden verder.

41. De belangrijkste aanpassing in boek 5 'Verbintenissen' is de hernummering van de artikelen die het gevolg zijn van twee ingrepen:

1° In 2020 werden de werkzaamheden rond boek 1 "Algemene bepalingen" afgewerkt. De redacteurs van de boeken 1 en 5 zagen immers in dat vier artikelen uit boek 5 "Verbintenissen" moesten overgeheveld worden naar boek 1 omdat zij algemeen geldende bepalingen bevatten die het volledige Burgerlijk Wetboek aangaan (het betreft de bepalingen over de rechtshandeling, de kennisgeving, de vertegenwoordiging en het rechtsmisbruik).

2° Daarnaast werden de voor buitencontractuele aansprakelijkheid voorbehouden zestig artikelen weggelaten uit boek 5 en zullen zij in een boek 6 worden.

1.3.6.2. Wetboek van economisch recht

42. Door een wet van 4 april 2019 worden in het Wetboek van economisch recht (WER) drie sets van nieuwe regels ingevoerd voor relaties tussen ondernemingen (b2b). De eerste set heeft betrekking op de transparantie en de interpretatie van clausules in b2b-contracten alsook de (on)rechtmatigheid van contractuele clausules in b2b-relaties. De tweede set verbiedt een nieuwe restrictieve mededingingspraktijk, namelijk misbruik van een positie van economische afhankelijkheid. Tot slot, de derde set van regels onderscheidt een aantal categorieën van oneerlijke marktpraktijken tussen ondernemingen.

43. Worden als belangrijk in dit kader beschouwd:

Art. VI.91/2. Indien alle of bepaalde bedingen van de overeenkomst schriftelijk zijn, moeten ze duidelijk en begrijpelijk zijn opgesteld.

¹² https://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&cn=2019041329&table_name=wet

Een overeenkomst kan onder meer worden geïnterpreteerd aan de hand van de marktpraktijken die er rechtstreeks verband mee houden.

Art. VI.91/3. § 1. Voor de toepassing van deze titel is elk beding van een overeenkomst gesloten tussen ondernemingen dat, alleen of in samenhang met één of meer andere bedingen, een kennelijk onevenwicht schept tussen de rechten en plichten van de partijen, onrechtmatig.

§ 2. Voor de beoordeling van het onrechtmatige karakter van een beding van een overeenkomst worden alle omstandigheden rond de sluiting van de overeenkomst, de algemene economie van de overeenkomst, alle geldende handelsgebruiken, alsmede alle andere bedingen van de overeenkomst of van een andere overeenkomst waarvan deze afhankelijk is, op het moment waarop de overeenkomst is gesloten in aanmerking genomen, rekening houdend met de aard van de producten waarop de overeenkomst betrekking heeft.

Voor de beoordeling van het onrechtmatige karakter wordt tevens rekening gehouden met het in artikel VI.91/2, eerste lid, bepaalde vereiste van duidelijkheid en begrijpelijkheid van het beding.

De beoordeling van het onrechtmatige karakter van bedingen heeft geen betrekking op de bepaling van het eigenlijke voorwerp van de overeenkomst, noch op de gelijkwaardigheid van enerzijds de prijs of vergoeding en anderzijds de als tegenprestatie te leveren producten, voor zover die bedingen duidelijk en begrijpelijk zijn geformuleerd.

Art. VI.91/4. Zijn onrechtmatig, de bedingen die ertoe strekken :

1° te voorzien in een onherroepelijke verbintenis van de andere partij terwijl de uitvoering van de prestaties van de onderneming onderworpen is aan een voorwaarde waarvan de verwezenlijking uitsluitend afhankelijk is van haar wil;

2° de onderneming het eenzijdige recht te geven om een of ander beding van de overeenkomst te interpreteren;

3° in geval van betwisting, de andere partij te doen afzien van elk middel van verhaal tegen de onderneming;

4° op onweerlegbare wijze de kennisname of de aanvaarding van de andere partij vast te stellen met bedingen waarvan deze niet daadwerkelijk kennis heeft kunnen nemen vóór het sluiten van de overeenkomst.

Art. VI.91/5. Worden behoudens bewijs van het tegendeel vermoed onrechtmatig te zijn de bedingen die ertoe strekken:

1° de onderneming het recht te verlenen om zonder geldige reden de prijs, de kenmerken of de voorwaarden van de overeenkomst eenzijdig te wijzigen;

2° een overeenkomst van bepaalde duur stilzwijgend te verlengen of te vernieuwen, zonder opgave van een redelijke opzegtermijn;

3° zonder tegenprestatie het economische risico op een partij leggen indien die normaliter op de andere onderneming of op een andere partij bij de overeenkomst rust;

4° op ongepaste wijze de wettelijke rechten van een partij uit te sluiten of te beperken in geval van volledige of gedeelde wanprestatie of gebrekkige uitvoering door de andere onderneming van een van haar contractuele verplichtingen;

5° onverminderd artikel 1184 van het Burgerlijk Wetboek, de partijen te verbinden zonder opgave van een redelijke opzegtermijn;

6° de onderneming te ontslaan van haar aansprakelijkheid voor haar opzet, haar zware fout of voor die van haar aangestelden of, behoudens overmacht, voor het niet-uitvoeren van de essentiële verbintenissen die het voorwerp van de overeenkomst uitmaken;

7° de bewijsmiddelen waarop de andere partij een beroep kan doen te beperken;

8° in geval van niet-uitvoering of vertraging in de uitvoering van de verbintenissen van de andere partij, schadevergoedingsbedragen vast te stellen die kennelijk niet evenredig zijn aan het nadeel dat door de onderneming kan worden geleden.

Art. VI.91/6. Elk onrechtmatig beding is verboden en nietig. De overeenkomst blijft bindend voor de partijen indien ze zonder de onrechtmatige bedingen kan blijven voortbestaan.

De wetgever heeft er dus voor gekozen om contracten gesloten tussen ondernemingen aan een reeks van nieuwe open normen te onderwerpen, die de ondernemings- en contractvrijheid beperken. Voortaan zijn contractuele clausules niet alleen in consumentencontracten maar ook in bedingen in ondernemingscontracten onrechtmatig en nietig indien ze een kennelijk onevenwicht tussen de rechten en plichten van partijen scheppen.

1.3.6.3. Boek 5 van het nieuw Burgerlijk Wetboek Verbintenissen

44. Een aantal bepalingen uit dit Boek 5 zijn bijzonder vermeldenswaard in de context van de type-overeenkomsten gehanteerd door Balansys.

- Gemeenrechtelijk verbod van kennelijk onevenwichtige bedingen: Artikel 5.52 “Onrechtmatige bedingen” van het Burgerlijk Wetboek luidt als volgt:

“Elk beding waarover niet kan worden onderhandeld en dat een kennelijk onevenwicht schept tussen de rechten en plichten van partijen is onrechtmatig en wordt voor niet geschreven gehouden.

Bij de beoordeling van het kennelijk onevenwicht wordt rekening gehouden met alle omstandigheden rond het sluiten van het contract.

Het eerste lid is noch van toepassing op de bepaling van de hoofdprestaties van het contract, noch op de gelijkwaardigheid van deze hoofdprestaties.”

- Misbruik van omstandigheden: Overeenkomstig artikel 5.37 van het Burgerlijk Wetboek is er misbruik van omstandigheden wanneer bij de contractsluiting een kennelijk onevenwicht bestaat tussen de prestaties als gevolg van het misbruik door de ene partij van omstandigheden die verbonden zijn aan de zwakke positie van de andere partij.

In dit geval kan de zwakke partij aanspraak maken op de aanpassing van haar verbintenissen door de rechter en, indien het misbruik doorslaggevend is, op de relatieve nietigheid.

- Bevrijdingsbedingen: Artikel 5.89. “Bevrijdingsbeding” van het Burgerlijk Wetboek bepaalt het volgende:

“§ 1. Tenzij de wet anders bepaalt, mogen de partijen een beding overeenkomen dat de schuldenaar volledig of gedeeltelijk bevrijdt van zijn contractuele of buitencontractuele aansprakelijkheid.

Het beding kan de schuldenaar bevrijden van zijn zware fout of van die van een persoon voor wie hij moet instaan. Een dergelijke bevrijding wordt niet vermoed.

Worden evenwel voor niet-geschreven gehouden de bedingen die de schuldenaar bevrijden:

1° van zijn opzettelijke fout of van die van een persoon voor wie hij moet instaan; of

2° van zijn fout of van die van een persoon voor wie hij moet instaan, wanneer die fout het leven of de fysieke integriteit van een persoon aantast.

Het beding dat het contract uitholt, wordt eveneens voor niet-geschreven gehouden.

§ 2. Doet de schuldenaar voor de nakoming van het contract een beroep op hulppersonen, dan kunnen zij tegen de hoofdschuldeiser het bevrijdingsbeding inroepen dat is overeengekomen tussen hem en de schuldenaar.”

2. ANTECEDENTEN

2.1. BALANCERINGSMECHANISME BALANSYS

45. In een systeem van marktbalancing geldt als basisprincipe dat de balancerings-gebruikers (marktpartijen) er zelf voor zorgen dat op dagbasis de hoeveelheden aardgas die zij in het systeem injecteren gelijk zijn aan de hoeveelheden aardgas die zij eraan onttrekken. Dit basisprincipe geldt eveneens voor wat betreft de balancing van de geïntegreerde Belgisch-Luxemburgse aardgasmarkt.

46. Tijdens de gasdag voert Balansys geen interventies uit zolang de evenwichtspositie van de markt zich binnen de vooraf bepaalde bovenste en onderste markt limietwaarden bevindt. Indien de evenwichtspositie van de markt de bovenste (of onderste) markt limietwaarde overschrijdt, komt Balansys tussenbeide met een verkooptransactie (of aankoop-) op de aardgasmarkt (commodity) voor de hoeveelheid van het marktoverschot (of -tekort). De overschotten, respectievelijk tekorten worden per balancerings-gebruiker verrekend in contanten. De verrekening gebeurt met elke balancerings-gebruiker die heeft bijgedragen aan de onbalans in verhouding tot zijn individuele bijdrage tot het onevenwicht op het moment van de (uur)overschrijding. Er is enkel een tussenkomst van de TSO voor de balancerings-gebruikers die veroorzaker zijn van respectievelijk een overschot of een tekort. Voor ieder balancerings-gebruiker die het marktonevenwicht heeft veroorzaakt gebeurt een correctie van zijn individuele positie.

47. Op het einde van iedere gasdag wordt het verschil tussen de totale hoeveelheden die in de geïntegreerde Belgisch-Luxemburgse aardgasmarkt zijn binnengekomen en de totale hoeveelheden die door de eindklanten van de balancerings-gebruikers werden verbruikt of die de geïntegreerde Belgisch-Luxemburgse aardgasmarkt naar een aangrenzend vervoersnet hebben verlaten, op nul gesteld. De verrekening gebeurt in contanten en is van toepassing op iedere balancerings-gebruiker, zowel voor zij die een overschot hadden, als voor zij die een tekort hadden.

48. De CREG wenst er op te wijzen dat het door Balansys gebruikte systeem van balancing de verplichting inhoudt om binnen de dag het netevenwicht te respecteren en dit door middel van bestaande binnen-de-dag-verplichtingen. Daartoe ontvangen de balancerings-gebruikers op uurbasis informatie over hun individuele positie en de positie van het systeem. Ze kunnen hun positie bijsturen door middel van nominaties op uurbasis. Het uiteindelijke doel is het bereiken van het evenwicht (in =out) op het einde van de dag. De tussenkomsten van Balansys, zowel binnen-de-dag als op het einde van de gasdag gebeuren op de anonieme markt ZTP(N) - Pegas.

49. De CREG wijst erop dat de binnen-de-dag-verplichtingen de rol van Balansys inzake balancing beperkt is tot een minimum. Op die manier worden de balancerings-gebruikers verplicht om zelf in te staan voor het netevenwicht en dit op een transparante marktconforme wijze. De toegestane flexibiliteit binnen de gasdag moet voldoende zijn om de normale functionering van het systeem van marktbalancing te garanderen.

50. Het systeem van marktbalancing van Balansys respecteert volgende basisprincipes:

- de rol van de TSO beperkt zich tot het handhaven van de systeemintegriteit en de restbalancing;
- de balancerings-gebruiker is verantwoordelijk voor het evenwicht tussen zijn ingaande en uitgaande gasstromen;
- er zijn geen urenbeperkingen binnen de dag;

- aanbod van flexibiliteit door de TSO binnen de dag wordt beperkt door marktbalanceringsgrenzen;
- er is dagbalancing met cash-out op einde van de dag;
- één enkele balanceringszone voor H-gas en één voor L-gas met identieke regels;
- het systeem van marktbalancing maakt gebruik van binnen-de-dag verplichtingen voor het gehele systeem waarbij de beheerder van het netevenwicht slechts tussenkomt als binnen de dag de marktbalanceringsgrenzen worden overschreden;
- de TSO beschikt over voldoende middelen om binnen de dag de onevenwichten op te vangen;
- de TSO stelt een deel van de beschikbare flexibiliteit ter beschikking van de marktpartijen die profielklanten bevoorraden;
- de beheerder van het netevenwicht zorgt voor uurlijkse informatie over de individuele positie van elke balancerings-gebruiker en de positie van het globale systeem;
- de beheerder van het netevenwicht geeft op basis van de nominaties tevens voorspellingen op uurbasis van de individuele posities van elke balancerings-gebruiker en van het globale systeem;
- de balancerings-gebruikers hebben toegang tot een aardgas marktplatform (anonieme beurs en/of OTC) en kunnen op eenvoudige wijze hun onevenwicht bijsturen door aardgas te kopen of te verkopen;
- de beheerder van het netevenwicht koopt en verkoopt gas voor balanceerdoeleinden op de aardgasbeurs;
- de balanceractiviteiten van de beheerder van het netevenwicht zijn kosten-neutraal;
- een transparant systeem van stimulansen spoort de balancerings-gebruiker aan om onevenwichten te vermijden.

51. Het door Balansys gebruikte dagbalancingssysteem is een systeem van marktbalancing dat op basis van uurlijkse informatie over de systeempositie en de individuele positie van elke balancerings-gebruiker afzonderlijk, de deelnemende marktpartijen aanstuurt om het netevenwicht te verzekeren. Indien Balansys tussenkomt bij overschrijding van de marktbalanceringsgrenzen binnen-de-dag en op het einde van de dag, zal dit gebeuren op transparante en niet-discriminerende wijze door het aankopen of verkopen van aardgas op de aardgasbeurs.

52. De onderste en bovenste marktbalanceringsdrempels werden door de TSO/beheerder van het netevenwicht in samenspraak met de CREG bepaald op basis van de beschikbare historische gegevens en een analyse van de behoeften van de markt. De TSO stelt binnen deze grenzen flexibiliteit ter beschikking van de balancerings-gebruikers. Hij doet dit met behulp van leidingbuffer en daartoe beperkte gereserveerde operationele middelen, namelijk vervoersdiensten op de opslaginstallatie te Loenhout.

53. De beheerder van het netevenwicht zal de hem ter beschikking staande middelen ter garantie van het normale netevenwicht optimaal aanwenden door rekening te houden met de belasting en het gebruik van het vervoersnet en te zorgen dat de marktlimieten zo dicht mogelijk aanleunen bij de flexibiliteitsbehoeften van de markt.

54. Deze marktlimieten voor marktbalancing zijn vastgelegd in de balanceringscode en kunnen, onder andere bij noodgevallen, aangepast worden. Een structurele herziening van de marktlimieten ten gevolge van een evolutie in flexibiliteitsbehoeften van de markt in België dient in samenspraak met

de CREG geëvalueerd te worden en tijdig aangekondigd te worden op de website en via het dataplatform van Balansys.

55. Het door Balansys voorgestelde balanceringsmodel is reeds door Fluxys Belgium in gebruik sinds 2012¹³. Analyse van dit model toegepast door Fluxys Belgium toont aan dat:

- het gebruikte marktgestuurde dagbalanceringsstelsel met binnen-de-dag-verplichtingen rekening houdt met de kenmerken van het vervoersnet, namelijk met de beperkte hoeveelheid leidingbuffer, flexibiliteit en het in verhouding groot aandeel van doorvoerstromen op de totaal jaarlijks vervoerde hoeveelheid aardgas;
- de binnen-de-dag-verplichtingen ervoor zorgen dat de balancerings-gebruikers zelf instaan voor het netevenwicht en dit op een transparante en marktconforme wijze;
- de binnen-de-dag-verplichtingen de rol van Fluxys Belgium in het balanceringsproces en de daarbij horende kosten beperkt tot een optimaal niveau;
- het marktgestuurde dagbalanceringsstelsel bijdraagt tot de liquiditeit van de aardgasmarkt door het gebruik van gestandaardiseerde korte-termijnproducten;
- de ter beschikking gestelde informatie op uurbasis en de mogelijkheid die de balancerings-gebruikers hebben om op uurbasis hun positie te wijzigen door aangepaste (her)nominaties ervoor zorgen dat het netevenwicht wordt gegarandeerd op marktconforme wijze;
- sinds de start van het nieuwe Entry/Exit model (oktober 2012) Fluxys Belgium een beperkt aantal binnen-de-dag tussenkomsten uitvoerde;
- toegang tot het vervoersnet mogelijk is tegen lage en competitieve tarieven gezien onder andere de beperkte kost voor het ter beschikking stellen van flexibiliteit en het voorkomen van kruissubsidiëring tussen balancerings-gebruikers (doorvoer en binnenlands vervoer) en tussen eindafnemers (elektriciteitscentrales, industrie en residentiële klanten);
- het netevenwicht van balancerings-gebruikers die, ondanks de hen ter beschikking gestelde informatie, de mogelijkheid om te handelen op het virtuele handelspunt en hun portfolio niet wensen te balanceren, werd gegarandeerd door aan- of verkoop van aardgas aan marktconforme prijs door Fluxys Belgium;
- Fluxys Belgium voor het herstel van het netevenwicht aardgas aankoopt of verkoopt op het virtuele handelspunt op het moment dat het onevenwicht zich voordoet en de kosten op transparante wijze doorrekent aan de bij het netevenwicht betrokken balancerings-gebruikers;
- het marktgestuurde dagbalanceringsstelsel met binnen-de-dag-verplichtingen voor het gehele stelsel zorgt voor een *level playing field* voor alle balancerings-gebruikers en maakt dat de toegang tot het vervoersnet voor nieuwkomers eenvoudig is aangezien deze gebruik kunnen maken van de flexibiliteit van het gehele stelsel dat binnen-de-dag onevenwichten op portfolio-niveau mogelijk maakt zonder dat de betrokken balancerings-gebruiker dient tussen te komen zolang het systeemevenwicht zich binnen de marktlimietwaarden bevindt;
- gezien de beschikbare interconnectiecapaciteit de balancerings-gebruikers voor het beheer van het netevenwicht niet enkel een beroep kunnen doen op het virtuele handelspunt van het Entry/Exit stelsel van de geïntegreerde Belgisch-Luxemburgse aardgasmarkt maar ook op de

¹³ Beslissing (B)120510-CDC-1155 van 10 mei 2012 over de aanvraag tot goedkeuring van het Standaard Aardgasvervoerscontract, het Toegangsreglement voor Aardgasvervoer en het Aardgasvervoersprogramma van de N.V. Fluxys

beschikbare flexibiliteit van opslag, LNG, naburige transmissiesystemen en aangrenzende handelsplaatsen zoals NBP, TTF, NCG en PegNord;

- de binnen-de-dag-verplichtingen voor het gehele systeem bijdragen tot de ontwikkeling van de korte termijn markt voor aardgas, meer bepaald tot de binnen-de-dag handel. De balancerings-gebruikers kunnen op basis van de hen ter beschikking gestelde informatie op uurbasis, de voorspellingen voor de rest van de gasdag van hun individuele positie, de positie van het globale systeem en de mogelijkheid om te hernomineren hun evenwichtspositie bijsturen door binnen-de-dag aardgas aan te kopen en/of te verkopen;
- de binnen-de-dag-verplichtingen mogelijke kruissubsidiëring en discriminatie voorkomen;
- de creatie van een *level playing field*, de transparantie met betrekking tot tussenkomsten van de TSO binnen-de-dag en op het eind van de dag en de door de CREG goedgekeurde belangrijkste voorwaarden het niet-discriminerende karakter van het marktgestuurd balanceringsstelsel en meer in het bijzonder van de binnen-de-dag verplichtingen garanderen.

56. Verder toont de ervaring opgedaan met het door Fluxys Belgium toegepaste marktgestuurde dagbalanceringsstelsel aan dat:

- er een *level playing field* is en dat de toegang tot het vervoersnet eenvoudig maakt voor nieuwe balancerings-gebruikers die geen gebruik kunnen maken van de systeemflexibiliteit waardoor zij niet verplicht zijn hun individueel netevenwicht op basis van hun eigen (meestal beperkte) klantenportfolio te respecteren. De balancerings-gebruiker kent zijn individuele positie en de positie van het globale systeem op uurbasis en krijgt van de beheerder van het netevenwicht betrouwbare voorspellingen voor de rest van de gasdag. In functie van deze informatie kan hij zijn netevenwichtspositie bijsturen door aardgas te verkopen en/of aan te kopen op het virtuele handelspunt en/of door zijn nominaties bij te sturen op de door hem gebruikte ingangs-, uitgang- en afnamepunten;
- de balancerings-gebruiker op uurbasis zijn evenwichtspositie, de toegewezen hoeveelheid aardgas op de door hem gebruikte ingangspunten, de toegewezen hoeveelheid aardgas op zijn afnamepunten, de positie van het systeem, de informatie over eventuele binnen-de-dag aankopen en/of verkopen, de informatie over de einde-van-de-dag aankopen en/of verkopen en op dag D-1 vanaf 15u en aangepast elk daaropvolgend uur ontvangt samen met een voorspelling op uurbasis voor dag D van zijn individuele evenwichtspositie en de globale positie van het systeem;
- de balancerings-gebruiker day-ahead en intraday kan (her)nomineren. Binnen de gasdag worden hernominaties op interconnectiepunten gevalideerd "full hour + 2". Verkopen en aankopen op het virtuele handelspunt worden in rekening genomen tot dertig minuten voor het betrokken uur. Op deze wijze kunnen balancerings-gebruikers hun evenwichtspositie snel en eenvoudig bijsturen;
- uit ervaring de ter beschikking gestelde systeemflexibiliteit door de balancerings-gebruikers optimaal wordt aangewend. Het geringe aantal binnen-de-dag aankoop- en verkoopacties van Fluxys Belgium als gevolg van het overschrijden van de marktbalanceringsdrempels maakt dat de kost voor de balancerings-gebruiker voor het overgrote deel gerelateerd is aan hun positie op het einde van de dag;
- indien balancerings-gebruikers op basis van de informatie en de mogelijkheden om hun evenwichtspositie snel te corrigeren geen acties ondernemen en het systeemevenwicht de marktbalanceringsgrenzen overschrijdt, FLXB verplicht is om binnen-de-dag aankopen of verkopen te verrichten op het virtuele handelspunt. De daaraan verbonden kosten worden in

rekening gebracht van de veroorzakende balancerings-gebruikers pro rata hun bijdrage tot het onevenwicht. Kosten worden bijgevolg toegewezen aan de daarvoor verantwoordelijke balancerings-gebruikers. De door Fluxys Belgium aangerekende kosten bedragen 3% bovenop de marktconforme aardgasprijs voor de balancerings-gebruiker die het onevenwicht heeft veroorzaakt. De positie van de betrokken balancerings-gebruikers wordt gecorrigeerd pro rata hun bijdrage in het totale onevenwicht van het globale systeem. De positie van de betrokken balancerings-gebruikers wordt dus in geen geval teruggezet naar de nulpositie of startpositie van bij het begin van de gasdag;

- de onderste en bovenste markbalanceringsdrempels door Fluxys Belgium, na marktconsultatie in samenspraak met de CREG, werden vastgelegd op basis van de beschikbare historische gegevens en een analyse van de behoeften van de markt. Fluxys Belgium stelt binnen deze grenzen de systeemflexibiliteit ter beschikking van de balancerings-gebruikers en gebruikt daartoe een leidingbuffer en een beperkte hoeveelheid aan gereserveerde operationele middelen. Zonder deze binnen-de-dag verplichtingen zou Fluxys Belgium moeten instaan voor de opvang van alle marktonevenwichten binnen-de-dag, een zeer groot pakket aan operationele middelen moeten reserveren op de LNG-terminal en op de opslaginstallatie Loenhout. De kost van deze middelen zou in dat geval worden doorgerekend in het tarief wat niet enkel zou leiden tot hogere tarieven maar ook tot kruissubsidiëring tussen de verschillende categorieën van eindafnemers die elk hun eigen flexibiliteitsbehoeften hebben (industrie, elektriciteitscentrales en residentiële klanten). Door het gebruik van binnen-de-dag verplichtingen worden de balancerings-gebruikers aangespoord om zelf te zorgen voor het netevenwicht binnen-de-dag en dit op marktconforme wijze. Hierdoor worden de kosten voor de netbalancing beperkt, wordt de toetreding van nieuwe balancerings-gebruikers bevorderd en wordt kruissubsidiëring vermeden. De invoering van binnen-de-dag-verplichtingen dragen bij tot een economische en efficiënte exploitatie van het vervoersnet. Het marktgestuurde balanceringsstelsel promoot het gebruik van korte termijn standaardproducten en bevordert de liquiditeit van de transacties op het virtuele handelspunt.

57. Het door Balansys voorgestelde balanceringsmodel wordt door Fluxys Belgium reeds toegepast sinds 2012¹⁴. Alle bepalingen en wijzigingen die te maken hebben met het balanceringsmodel dat voorheen door Fluxys Belgium werd toegepast, zijn overgeheveld van de STA, het ACT en het TP naar de BA, de BC en het BP.

2.2. ANTECEDENTEN

58. Fluxys Belgium en Creos, beiden TSOs, hebben het beheer van het netevenwicht gedelegeerd aan een gemeenschappelijke onderneming, genaamd Balansys, waarvan beiden elk voor 50% aandeelhouder zijn. Op 7 mei 2015 werd Balansys opgericht bij notariële akte.

59. Via de beslissing (B)2402 van 24 november 2022, met toepassing van art. 15/2ter, § 1 van de gaswet werd de aanvraag tot benoeming van mevrouw Valérie Vandegaart als nalevingsfunctionaris van de NV Balansys alsmede de voorwaarden betreffende het mandaat of de arbeidsvoorwaarden, met inbegrip van de duur van het mandaat van de nalevingsfunctionaris, voor een derde hernieuwing goedgekeurd.

¹⁴ Beslissing (B)120510-CDC-1155 van 10 mei 2012 over de aanvraag tot goedkeuring van het Standaard Aardgasvervoerscontract, het Toegangsreglement voor Aardgasvervoer en het Aardgasvervoersprogramma van de N.V. Fluxys.

60. Het nalevingsprogramma van Balansys is door ACER goedgekeurd bij beslissing Nr. 12/2019 van 16 oktober 2019.

61. De BA, de BC en het BP, zoals voorgesteld door Balansys na openbare raadpleging, werd door de CREG voor de eerste maal goedgekeurd bij beslissing (B)1746 op 26 april 2018. Deze goedkeuring trad pas in werking na goedkeuring van het nalevingsprogramma van Balansys door het Agentschap voor de samenwerking tussen energieregulators ACER .

Sindsdien werd de BA, de BC en het BP meerdere malen gewijzigd, meer bepaald:

- a) Op 30 januari 2020 heeft de CREG de aanvraag van Balansys tot wijziging van de BA, de BC en het BP goedgekeurd bij beslissing (B)2048. De gewijzigde bepalingen betreffen het risicobeheer van de marktpartijen, de facturatie van diensten, de onbalans poolingdienst, de afstemming van definities en een aantal technische wijzigingen en correcties van materiële fouten. Wat betreft de inwerkingtreding werd aan Fluxys Belgium en Balansys gevraagd om de marktpartijen te informeren dat de overdracht van het commercieel beheer van het netevenwicht van de geïntegreerde Belux-zone zal starten op 1 juni 2020. Vanaf die dag zullen de marktpartijen met Balansys een BA moeten afsluiten¹⁵.
- b) Op 3 juni 2021 heeft de CREG de aanvraag van Balansys tot wijziging van de BA, de BC en het BP goedgekeurd bij beslissing (B)2231. De gewijzigde bepalingen betreffen o.a. de invoering van een minimumbedrag van honderdduizend euro (100.000 EUR) als waarborg voor de betaling van facturen, de integratie van een “Know Your Customer” beleid en aanpassingen in het kader van de GDPR-voorschriften¹⁶.
- c) Op 23 maart 2023 heeft de CREG de aanvraag van Balansys tot wijziging van de BA, de BC en het BP goedgekeurd bij beslissing (B)2528. De gewijzigde bepalingen laten Balansys toe te werken met anticipatieve facturen ten aanzien van balancerings-gebruikers die geen bankgarantie hebben of wiens blootstelling 80% van hun bankgarantie overschrijdt. Daarnaast wordt in de BC de eenzijdige beëindiging van de Imbalance Pooling Service verduidelijkt.

62. Het voorstel tot wijziging van de BC en het BP, ingediend door Balansys na openbare raadpleging per brief van 30 augustus 2023 is gebaseerd op de laatst door de CREG goedgekeurde BA, BC en BP (paragraaf 61, punt c. van huidige beslissing).

Dit voorstel tot wijziging van de BC en het BP betreft:

- de introductie van de begrippen hoofd veroorzaker en minder veroorzaker en
- de wijziging van de berekeningsmethode voor de onbalansheffing door de invoering van een stimulerende factor voor de binnen-de-dag-heffing en de kleine aanpassingen voor hoofd en minder veroorzakers.

Tot slot zijn er enkele tekstuele aanpassingen doorgevoerd om de leesbaarheid van de documenten te verbeteren.

¹⁵ <https://www.creg.be/nl/publicaties/beslissing-b2048>

¹⁶ <https://www.creg.be/nl/publicaties/beslissing-b2231>

2.3. RAADPLEGING

63. De aanvraagbrief van Balansys meldt dat over de voorgestelde wijzigingen een eerste openbare raadpleging (bijlage 2a, deze beslissing marktconsultatie 8) werd gehouden van 3 april 2023 tot 28 april 2023.

Op vraag van de CREG en ILR werd een tweede openbare raadpleging (bijlage 2b, deze beslissing marktconsultatie 9) gehouden van 12 juli 2023 tot 16 augustus 2023. Marktconsultatie 9 is een vervolg op marktconsultatie 8 waarbij voor de voorgestelde wijzigingen rekening moest worden gehouden met de commentaar en de bedenkingen van de marktpartijen geformuleerd naar aanleiding van marktconsultatie 8.

64. De documenten waren beschikbaar op de website van Balansys, op de pagina "Marktbevragingen"¹⁷.

65. Het consultatieverslag en de bijhorende bijlagen geeft een overzicht van de ter raadpleging voorgelegde documenten, de ontvangen opmerkingen en het antwoord van Balansys en werd gevoegd bij de aanvraag van 30 augustus 2023 (zie bijlage 2 van deze beslissing).

66. Naar aanleiding van de eerste openbare raadpleging hebben 4 marktpartijen gereageerd (bijlage 2a van deze beslissing).

De belangrijkste bedenkingen en commentaar ontvangen van de marktpartijen naar aanleiding van de eerste openbare raadpleging zijn :

- het criterium gebruikt om onderscheid te maken tussen de hoofd en de minder veroorzaker zou gerelateerd moeten worden aan het marktaandeel van de netgebruiker op de binnenlandse afnamepunten;
- het criterium gebruikt om onderscheid te maken tussen de hoofd en de minder veroorzaker moet in de gereguleerde documenten worden opgenomen;
- het criterium gebruikt om onderscheid te maken tussen de hoofd en de minder veroorzaker moet tot 20% van de marktbalanceringsdrempels worden verhoogd (consultatieverslag nummer 8, bijlage 2a, van huidige beslissing).

67. Wat het eerste punt betreft, is Balansys nog steeds van mening dat een vaste waarde om onderscheid te maken tussen de hoofd en de minder veroorzaker de voorkeur verdient boven een waarde die rekening houdt met het marktaandeel van de balancerings-gebruiker op de binnenlandse afnamepunten, om redenen dat:

- deze keuze consistent is met het gekozen marktgebaseerd balanceringsstelsel voor het marktgebied en de inherente voordelen ervan, met name het gelijk speelveld, de verhoogde liquiditeit op ZTP en de gemakkelijke toegang voor nieuwkomers (zie punt 1.4 van deze beslissing);
- de koppeling van de waarde om onderscheid te maken tussen de hoofd en de minder veroorzaker met het marktaandeel van de balancerings-gebruiker op de binnenlandse afnamepunten de facto een terugkeer betekent naar een balanceringsstelsel dat gebaseerd is op de marktportfolio van de balancerings-gebruiker, balanceringsstelsel dat in het verleden heeft aangetoond een negatieve impact te hebben op de marktwerking (zie punt 2.5 van deze beslissing);

¹⁷ Marktconsultatie 8 zie website Balansys: <https://www.balansys.eu/market-consultation-from-3-april-to-28-april-2023/>
Marktconsultatie 9 zie website Balansys: <https://www.balansys.eu/market-consultation-from-12-july-to-16-august-2023/>

- het onderscheid tussen hoofd en minder veroorzaker op basis van een vaste waarde ook kan worden toegepast op balancerings-gebruikers die geen binnenlandse afnamepunten bevoorraden (wiens marktaandeel op de binnenlandse afnamepunten gelijk is aan nul), waaronder de traders en de balancerings-gebruikers die gas vervoeren doorheen het Entry-Exit systeem zonder binnenlandse afname, maar die ook gebruik maken van de binnen-de-dag aangeboden flexibiliteit van het marktgebaseerd balanceringsysteem;
- de balancerings-gebruikers over alle nodige door Balansys verstrekte informatie over hun eigen onevenwichtspositie en de geaggregeerde onevenwichtspositie van alle balancerings-gebruikers actief in het Entry-Exit systeem beschikken en dit tenminste op uurbasis. Op dag D-1 vanaf 15u en aangepast elk daaropvolgend uur, ontvangt de balancerings-gebruiker een voorspelling op uurbasis voor dag D van zijn individuele evenwichtspositie en de globale positie van het systeem;
- de balancerings-gebruiker verantwoordelijk is voor de sturing van zijn eigen balanceringspositie en bijgevolg de balancerings-gebruiker zijn status van hoofd en minder veroorzaker op eenvoudige en transparante wijze volledig zal kunnen sturen en bepalen;
- op basis van verder onderzoek door Balansys naar binnen-de-dag gebeurtenissen van de afgelopen jaren op vraag van de CREG en ILR is gebleken dat, er geen correlatie bestaat tussen het gebruik van de ter beschikking gestelde flexibiliteit en de marktaandelen op de binnenlandse afnamepunten.

68. Wat het tweede en derde punt betreft, heeft Balansys de gereguleerde documenten aangepast en opnieuw via een openbare raadpleging aan de markt voorgelegd (paragraaf 71 van deze beslissing).

69. Balansys heeft ook opgemerkt dat de stimulerende factor zou moeten worden opgenomen in de formule van de onbalansheffing in plaats van in de formule van de onbalanshoeveelheden, zodat de onbalansheffingen verschillend worden voor hoofd veroorzaker, minder veroorzaker en helpers. De gereguleerde documenten werden in die zin aangepast en onderworpen aan een openbare raadpleging (paragraaf 71 van deze beslissing).

70. De waarden van de stimulerende factor en de kleine aanpassingen maakten geen deel uit van de marktconsultatie nummer 8, zodat eventuele opmerkingen van de marktpartijen hierop niet in aanmerking konden worden genomen. Daarom zullen de waarden van de stimulerende factor en de kleine aanpassingen worden geraadpleegd tijdens de openbare raadpleging over de Balansys-tarieven jaar 2024 (marktconsultatie 10). Deze openbare raadpleging is gestart op 28 augustus 2023 en eindigt op 15 september 2023¹⁸.

71. Naar aanleiding van de tweede openbare raadpleging hebben 5 marktpartijen gereageerd, waarvan 2 antwoorden als vertrouwelijk moeten worden behandeld (bijlage 2b van deze beslissing).

De belangrijkste bedenkingen en commentaar ontvangen van de marktpartijen naar aanleiding van de tweede openbare raadpleging kunnen als volgt worden samengevat:

- wat betreft het toepassen van een vaste waarde van 20% van de marktdrempel als criterium voor het bepalen van het onderscheid tussen hoofd en minder veroorzaker en de invoering ervan in de gereguleerde documenten, is er 1 marktpartij die dit een goede benadering vindt. Een andere marktpartij vindt de limiet te hoog en stelt dat het criterium om te bepalen wie al dan niet hoofd veroorzaker is, rekening moet houden met het marktaandeel van elke balancerings-gebruiker op het geheel van de binnenlandse afnamepunten;

¹⁸ Marktconsultatie 10 zie website Balansys: <https://www.balansys.eu/market-consultation-from-28-august-to-15-september-2023/>

- over de opname van de stimulerende factor in de formule van de onbalansheffing in plaats van in de formule van de onbalanshoeveelheden, werden geen bedenkingen geformuleerd;
- een aantal opmerkingen werden ontvangen over de waarden van de stimuleringsfactor en de kleine aanpassingen.

72. Balansys reageert op deze commentaar en bedenkingen als volgt:

- De marktconsultatie nummer 9 is een vervolg op de marktconsultatie nummer 8 waarbij voor de voorgestelde wijzigingen rekening werd gehouden met de commentaar en de bedenkingen van de marktpartijen gegeven naar aanleiding van de marktconsultatie 8;
- het gebruik van een vaste waarde van 20% van de marktbalanceringsdrempels als criterium voor het bepalen van het onderscheid tussen hoofd veroorzaker en minder veroorzaker, heeft een aantal belangrijke voordelen zoals reeds opgesomd in paragraaf 67 van deze beslissing, met name: consistentie met de basisprincipes van het marktgebaseerde balanceringsstelsel, creatie van een gelijk speelveld, bijdrage tot een grotere liquiditeit van ZTP, gemakkelijke toegang voor nieuwkomers met een beperkte klantenportfolio en toepasbaar op balanceringsgebruikers die geen binnenlandse afnamepunten hebben;
- voor wat betreft de behoefte aan flexibiliteit voor balanceringsgebruikers met een klantenportfolio op distributieniveau verwijst Balansys naar het Imbalance Smoothing principe¹⁹ waarbij een niet onbelangrijk gedeelte van de in het aardgasvervoernet beschikbare flexibiliteit automatisch wordt toegewezen aan balanceringsgebruikers met een klantenportfolio op de residentiële markt;
- de waarden van de stimulerende factor en de kleine aanpassingen maakten geen deel uit van de marktconsultatie 9, zodat de feedback van de marktpartijen die erop betrekking hebben niet in aanmerking werden genomen. De waarden van de stimulerende factor en de kleine aanpassingen zal worden geraadpleegd tijdens de consultatie van de markt over de Balansys-tarieven voor 2024 (marktconsultatie 10) die gestart is op 28 augustus 2023 en eindigt op 15 september 2023²⁰.

73. ILR heeft op zijn beurt over het BA en het BC een eerste openbare marktraadpleging²¹ georganiseerd van 3 april 2023 tot 3 mei 2023 en een tweede openbare marktraadpleging²² van 12 juli 2023 tot 16 augustus 2023.

74. Rekening houdende met wat voorafgaat, is de CREG van oordeel dat met toepassing van artikel 40, 2° van het huishoudelijk reglement van de CREG²³, zij geen raadpleging moet organiseren over huidige beslissing aangezien over het voorwerp van huidige beslissing twee voorafgaande openbare raadplegingen werden gehouden en dit gedurende een voldoende lange periode zodat de markt voldoende tijd heeft gehad om op de gewijzigde voorstellen te reageren.

¹⁹ Zie website Balansys: <https://www.balansys.eu/operational-information/> en website Fluxys Belgium:

<https://www.fluxys.com/en/natural-gas-and-biomethane/products-services/ztp-trans-imbalance-smoothing-allocation>

²⁰ Marktconsultatie 10 zie website Balansys: <https://www.balansys.eu/market-consultation-from-28-august-to-15-september-2023/>

²¹ Marktconsultatie 8 zie website ILR: <https://web.ilr.lu/FR/Professionnels/Gaz-naturel/Commun/Consultations/layouts/15/ILR.Internet/ConsultationsDetails.aspx?cid=86&wid={E2B370BB-7146-4A2D-9A38-451CB2F852E7}&Source=https://web.ilr.lu/FR/Professionnels/Gaz-naturel/Commun/Consultations>

²² Marktconsultatie 9 zie website ILR: <https://web.ilr.lu/FR/Professionnels/Gaz-naturel/Commun/Consultations/layouts/15/ILR.Internet/ConsultationsDetails.aspx?cid=87&wid={E2B370BB-7146-4A2D-9A38-451CB2F852E7}&Source=https://web.ilr.lu/FR/Professionnels/Gaz-naturel/Commun/Consultations>

²³ Huishoudelijk reglement van het directiecomité van de CREG – B.S. 14.12.2015

75. Met toepassing van de artikelen 43 en 44 van de gedragscode aardgas voldoen de marktconsultaties nummers 8 en 9 zoals georganiseerd door Balansys, aan de voorwaarden.

2.4. INWERKINGTREDING VAN DE WIJZIGINGEN BETREFFENDE DE BALANCERINGSCODE EN HET BALANCERINGSPROGRAMMA

76. In haar aanvraag tot goedkeuring heeft Balansys 1 januari 2024 opgegeven als datum waarop de wijzigingen, aangebracht de BC en het BP, in werking moeten treden.

77. Deze datum is geen probleem op voorwaarde dat ILR en de CREG de wijzigingen hebben goedgekeurd.

3. BEOORDELING

3.1. ALGEMEEN

78. Hierna wordt nagegaan of de wijzigingen uiteengezet in de BC en het BP die Balansys haar medecontractanten oplegt redelijk, billijk, evenwichtig en proportioneel zijn en dus overeenstemmen met de wetgeving en het algemeen belang.

79. Overeenkomstig de Gedragscode aardgas wordt voor de CREG onder 'netgebruiker' ook verstaan 'balancerings-gebruiker'.

80. Het ontbreken van opmerkingen over de door Balansys ingediende documenten, of het aanvaardbaar achten ervan, doet geenszins afbreuk aan een toekomstig (gemotiveerd) gebruik van het wijzigingsverzoek van de CREG, zelfs indien het punt opnieuw op identieke wijze wordt ingediend op een later tijdstip voor dezelfde activiteit.

81. In het hiernavolgend onderzoek worden de wijzigingen thematisch geëvalueerd. Deze werkwijze biedt het voordeel dat elk van de wijzigingen als geheel kan onderzocht worden en laat toe de resultaten van de openbare raadpleging op consistente wijze te integreren in de beoordeling.

82. Indien het geval zich voordoet dat verschillende elementen van het voorstel betrekking hebben op een overkoepelend onderwerp, dan behoudt de CREG zich het recht voor deze elementen gezamenlijk te bespreken, in plaats van punt per punt. Waar nodig houdt de CREG rekening met het bijzonder karakter van de voorgestelde wijzigingen en geeft zij puntsgewijze commentaar.

83. Naar aanleiding van beide openbare raadplegingen (paragrafen 66 en 71 van deze beslissing) hebben de marktpartijen met betrekking tot de voorgestelde wijzigingen specifiek commentaar geleverd. Deze worden hierna behandeld in de puntsgewijze bespreking van de respectievelijke documenten.

3.2. BALANCERINGSCODE VOOR DE ZONE BELUX

84. Onder deze titel onderzoekt de CREG het door Balansys bij de CREG op 30 augustus 2023 in het Frans ingediende voorstel tot wijziging van de BC.

3.2.1. Definities

85. In de lijst van definities van de BC worden volgende nieuwe begrippen toegevoegd: Contributeur Mineur, Contributeur Principal, Limite Inférieure Contributeur Principale en Limite Supérieure Contributeur Principal. Met deze definities wordt het onderscheid tussen hoofd veroorzaker en minder veroorzaker vastgelegd. De balancerings-gebruiker wiens onbalanshoeveelheid 20% of meer van de marktbalanceringsdrempels bedraagt wordt aangeduid als hoofd veroorzaker.

86. In de lijst van definities van de BC worden volgende nieuwe begrippen toegevoegd: Facteur Incitatif pour Contributeur Mineur ($IF_{\text{contributeur mineur}}$) en Facteur Incitatif pour Contributeur Principal ($IF_{\text{contributeur principal}}$). De stimulerende factor wordt gebruikt voor de berekening van de binnen-de-dag onbalansheffing. De waarde van de stimulerende factoren wordt vastgelegd in de door de CREG te nemen tariefbeslissing met betrekking tot de tarieven van Balansys jaar 2024. De CREG verwijst in

dit verband naar de openbare raadpleging die gestart is op 28 augustus 2023 en eindigt op 15 september 2023²⁴.

87. In de lijst van definities van de BC worden volgende begrippen aangepast: EBSP_{d,z},contributeur principal EOD , EBSP_{h,z},contributeur mineur WD , GEBS_{d,z,g},contributeur principal EOD , GEBS_{h,z,g},contributeur mineur WD , GSBS_{d,z,g},contributeur principal EOD ,GSBS_{h,z,g}, contributeur mineur WD , SBSP_{d,z},contributeur mineur EOD en SBSP_{h,z},contributeur mineur WD. Bijkomend werden volgende nieuwe begrippen toegevoegd aan de lijst van definities van de BC : EBSP_{d,z},contributeur mineur EOD , EBSP_{d,z}, réducteur , EBSP_{h,z},contributeur principal WD , GEBS_{d,z,g},contributeur mineur EOD , GEBS_{d,z,g},réducteur , GEBS_{h,z,g},contributeur principal WD , GSBS_{d,z,g},contributeur mineur EOD , GSBS_{d,z,g},réducteur , GSBS_{h,z,g},contributeur principal WD , SAcontributeur principal WD , SAcontributeur mineur WD , SAcontributeur principal EOD , SAcontributeur mineur EOD , SBSP_{d,z},contributeur principal EOD , SBSP_{d,z},réducteur en SBSP_{h,z},contributeur principal WD. Deze aangepaste en nieuwe begrippen zijn nodig om de onbalansheffing te berekenen rekening houdend met het onderscheid dat gemaakt wordt tussen hoofd veroorzaker en minder veroorzaker.

88. De CREG steunt het principe dat er een onderscheid gemaakt wordt tussen hoofd veroorzaker en minder veroorzaker en dat het criterium voor het bepalen van dit onderscheid een vaste waarde heeft. De CREG verleent hieraan de voorkeur boven een waarde die rekening houdt met het marktaandeel van de balancerings-gebruiker op de binnenlandse afnamepunten om redenen zoals opgesomd in paragraaf 67 en 72 van deze beslissing. Dit criterium werd, zoals door de marktpartijen gevraagd naar aanleiding van de marktconsultatie 8, opgenomen in de BC met name in de definities van de begrippen Limite Inférieure Contributeur Principale en Limite Supérieure Contributeur Principal.

89. Balancerings-gebruikers met een onevenwichtspositie in dezelfde richting als de onevenwichtspositie van de markt zullen worden beschouwd als hoofd veroorzaker of minder veroorzaker afhankelijk van hun aandeel in de onevenwichtspositie van de gehele markt. Dit concept zal worden gebruikt zowel voor onevenwichten binnen-de-dag (WD) als op het einde-van-de-dag (EOD).

90. Het onderscheid tussen hoofd en minder veroorzaker zal worden bepaald door de hoofd veroorzaker limiet en deze limiet zal worden vastgesteld op 20% van de marktbalanceringsdrempels.

91. De CREG keurt de door Balansys voorgestelde wijzigingen goed.

3.2.2. Balancing

92. De introductie van het onderscheid tussen hoofd veroorzaker en minder veroorzaker, het gebruik van de stimulerende factor voor de hoofd veroorzaker en de minder veroorzaker voor de berekening van de binnen-de-dag (WD) onbalansheffing en de toepassing van de verschillende kleine aanpassingen die worden gebruikt bij de berekening van zowel de binnen-de-dag (WD) als de eind-van-de-dag (EOD) onbalansheffingen voor de hoofd veroorzaker, de minder veroorzaker en de helper, noodzaakt de aanpassing van volgende punten van de BC:

- Punt 3.2.3: Teveel aan gas binnen-de-dag (WD)
- Punt 3.2.4: Tekort aan gas binnen-de-dag (WD)
- Punt 3.2.7: Onbalansregeling eind-van-de-dag (EOD) bij teveel aan gas
- Punt 3.2.8: Onbalansregeling eind-van-de-dag (EOD) bij tekort aan gas

²⁴ Marktconsultatie 10 zie website Balansys: <https://www.balansys.eu/market-consultation-from-28-august-to-15-september-2023/>

93. Een aantal balancerings-gebruikers hebben naar aanleiding van de marktconsultaties 8 en 9 betreffende deze wijzigingen een aantal opmerkingen geformuleerd:

- een balancerings-gebruiker stelt voor dat Balansys de nodige informatie zou geven in verband met hun balanceringspositie, hun status (helper, hoofd veroorzaker, minder veroorzaker) en de verrekenprijzen voor elke status. Balansys zal het Elektronisch Data Platform aanpassen zodat de balancerings-gebruiker elk uur zijn status (hoofdveroorzaker, minder veroorzaker of helper) kan vaststellen. De balancing settlement prijs voor elke status zal ex-post op EDP gepubliceerd worden. In een latere fase zal Balansys een functie in EDP voorzien om de balancerings-gebruikers te waarschuwen dat ze zich in de status van hoofd veroorzaker bevinden.
- een balancerings-gebruiker is van mening dat, in het geval van een binnen-de-dag tekort (Within-Day Market Shortfall) of een binnen-de-dag teveel (Within-Day Market Excess), Balansys eerst moet kijken naar de verwachte einde-van-de-dag positie van de betrokken balancerings-gebruiker, gebaseerd op de verwachte nominaties van de marktspelers op dat specifieke uur. Met betrekking tot het relevante uur h waarvoor een binnen-de-dag tekort (Within-Day Market Shortfall) of een binnen-de-dag teveel (Within-Day Market Excess) geldt, stelt deze balancerings-gebruiker een aanpak in twee stappen voor:

1) In een eerste fase onderneemt Balansys voor het relevante uur h acties ten aanzien van (i) de hoofd veroorzakers en (ii) de minder veroorzakers die aan het einde van de dag niet in evenwicht zijn (d.w.z. waarvoor de verwachte evenwichtspositie van de balancerings-gebruiker aan het einde van de dag verschilt van nul)

2) Als deze acties niet voldoende zijn, onderneemt Balansys ook acties richting de minder veroorzakers waarvan de verwachte einde-van-de-dag positie voor het onevenwicht van de balancerings-gebruiker gelijk is aan nul.

De CREG stelt vast dat dit voorstel niet afgestemd is op het huidige marktbalanceringsstelsel dat sinds 2013 van kracht is en waarbij de binnen-de-dag limieten moeten worden gerespecteerd. Om de systeemintegriteit te garanderen wordt er dus niet enkel naar de limieten en drempels op het einde van de dag gekeken. De balancerings-gebruikers ontvangen nu reeds naast hun actuele balanceringspositie ook hun voorspelde balanceringspositie samen met de voorspelde marktbalanceringspositie van de gehele markt en dit voor de rest van de dag. Voor alle duidelijkheid: zolang de markt binnen zijn limieten blijft, zullen er geen binnen-de-dag verrekeningen plaatsvinden.

- Een balancerings-gebruiker merkt op dat de waarde voor het bepalen van de hoofd veroorzaker werd vastgesteld op 20% van de marktbalanceringsdrempels. In de documenten voor marktconsultatie 8 werd voorgesteld om deze limieten op 15% van de marktdrempels vast te stellen. Balansys legt niet uit hoe deze waarde werd vastgesteld en waarom ze is verhoogd. De waarde voor het bepalen van de hoofd veroorzaker wordt niet uitgelegd of gerechtvaardigd en lijkt daarom willekeurig te zijn vastgesteld.

De CREG merkt op dat er tijdens de marktconsultatie 8 geen vaste waarde voor het bepalen van de hoofd veroorzaker werd voorgesteld. De feedback van de markt uit consultatie 8 werd in aanmerking genomen en dit was ook de reden waarom een tweede openbare raadpleging werd gestart. De waarde voor het bepalen van de hoofd veroorzaker wordt nu vastgelegd op 20% (zie paragraaf 88 tot en met 90 van deze beslissing) en zoals gevraagd door een aantal marktpartijen opgenomen in de BC. Deze waarde werd vastgesteld op basis van marktanalyses van de afgelopen jaren die door de CREG en ILR werden gevraagd. De resultaten van deze analyse werden toegelicht door Balansys en uitgebreid besproken met CREG en ILR. De analyse

bevat commercieel gevoelige informatie en kan bijgevolg niet worden opgenomen in het verslag van de marktconsultatie.

- Een marktpartij wijst erop dat de balanceringsuitdagingen erg verschillen van balancerings-gebruiker tot balancerings-gebruiker. Balancerings-gebruikers met eindverbruikers in België (flexibele gasgestookte elektriciteitscentrales, industriële verbruikers en temperatuurgedreven residentiële verbruikers) worden met meer onzekerheden geconfronteerd dan balancerings-gebruikers die het Belgische aardgasvervoersnet gebruiken voor doorvoer of handel. Deze marktpartij is van mening dat de flexibiliteit van het gasnet in de eerste plaats moet worden gebruikt om de onzekerheid in het uurverbruik van de eindafnemers in België op te vangen. Een vaste waarde als % van de marktbalanceringsdrempel is daarom discriminerend en onevenredig nadelig voor één categorie van balancerings-gebruikers.

De CREG verwijst in dit verband naar paragraaf 67 en 72 van deze beslissing. Een belangrijk deel van de beschikbare flexibiliteit (Imbalance smoothing)²⁵ van het vervoersnet wordt toegewezen aan de afvlakking van het onevenwicht dat tot doel heeft om op dagelijkse basis het geprofileerde debiet per uur op de Belgische binnenlandse distributiepunten te neutraliseren. De toewijzingen per uur voor het afvlakken van het onevenwicht van elke balancerings-gebruiker worden berekend op basis van het totale voorspelde debiet van de distributienetten en de voorlopige toewijzingen van elke balancerings-gebruiker aan de distributienetten. Dit mechanisme helpt het verschil in samenstelling van de marktportfolio te neutraliseren. Voor eindverbruikers die rechtstreeks op het aardgasvervoersnet zijn aangesloten, moeten de verbruikers en de balancerings-gebruiker samenwerken om het verbruik en de levering per op elkaar af te stemmen. De resterende netflexibiliteit wordt aan de markt en al zijn deelnemers gegeven via de marktdrempels en alle balancerings-gebruikers hebben de verplichting om hun marktpositie in evenwicht te houden, ongeacht het type of de grootte van hun marktportfolio. De balancerings-gebruikers ontvangen elk uur hun voorlopige en hun voorspelde balanceringsposities zodat ze ten allen tijde acties kunnen ondernemen om hun positie in de markt aan te passen en bij te sturen. Voor alle duidelijkheid: zolang de markt binnen zijn limieten blijft, zullen er geen onbalansverrekeningen binnen-de-dag plaatsvinden.

[VERTROUWELIJK]

²⁵ Zie website Balansys: <https://www.balansys.eu/operational-information/> en website Fluxys Belgium: <https://www.fluxys.com/en/natural-gas-and-biomethane/products-services/ztp-trans-imbalance-smoothing-allocation>

94. De CREG stelt vast dat de binnen-de-dag (WD) afrekeningen rekening zullen houden met een stimulerende factor. De stimulerende factor wordt toegepast op de gasprijs die gebruikt wordt om de binnen-de-dag (WD) gebeurtenissen af te rekenen. De waarde ervan zal variëren naargelang de balancerings-gebruiker hoofd of minder veroorzaker is van de binnen-de-dag (WD) gebeurtenis.

95. Om veroorzakers die hun evenwichtspositie goed opvolgen en bijsturen niet te bestraffen, worden de kleine aanpassingen opgesplitst in een kleine aanpassing voor hoofd veroorzakers en een kleine aanpassing voor minder veroorzakers en dit zowel voor binnen-de-dag (WD) als einde-van-de-dag (EOD) afrekeningen. Een aparte kleine aanpassing is ook voorzien voor de helpers bij de einde-van-de-dag (EOD) afrekening.

96. Kleine aanpassingen binnen-de-dag (WD), kleine aanpassingen einde-van-de-dag (EOD) en stimulerende factoren zullen na validatie door de CREG en ILR, worden gepubliceerd op de tariefbladzijde van Balansys. De marktdeelnemers zullen de mogelijkheid hebben om op het voorstel van Balansys te reageren tijdens de openbare raadpleging van de balanceringsstarieven die loopt van 28 augustus 2023 tot 15 september 2023²⁶

97. De CREG keurt de door Balansys voorgestelde wijzigingen goed.

²⁶ Marktconsultatie 10 zie website Balansys: <https://www.balansys.eu/market-consultation-from-28-august-to-15-september-2023/>

3.3. BALANCERINGSPROGRAMMA

98. Onder deze titel onderzoekt de CREG het door Balansys bij de CREG op 30 augustus 2023 in het Frans ingediende voorstel tot wijziging van het BP voor de zone Belux.

99. De enige wijziging in het BP betreft het punt 2.3.3 waar verwezen wordt naar de gewijzigde methode voor de berekening van de onbalansheffing als gevolg van de invoering van het onderscheid tussen hoofd veroorzaker en minder veroorzaker.

100. De marktpartijen hebben naar aanleiding van de marktconsultaties 8 en 9 over deze wijziging geen opmerkingen geformuleerd.

101. De CREG heeft geen opmerkingen en keurt de door Balansys voorgestelde wijzigingen goed.

4. BESLUIT

Met toepassing van de artikelen 43 en 44, van de Gedragscode aardgas keurt de CREG het voorstel tot wijziging van de BC en het BP, zoals ingediend door de NV Balansys bij de CREG in een Franse versie op 30 augustus 2023 goed.

De goedgekeurde wijzigingen treden in werking op 1 januari 2024.

///

Voor de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas:

Andreas TIREZ
Directeur

Laurent JACQUET
Directeur

Koen LOCQUET
Wvd. Voorzitter van het directiecomité

BIJLAGE 1

**Voorstel tot wijziging van de Balanceringscode en het
Balanceringsprogramma – versie 30 augustus 2023 - in het Frans**

BIJLAGE 2

2.a Consultatieverslag nummer 8 - in het Engels

2.b Consultatieverslag Balansys nummer 9 - in het Engels